

Alma Bergström

Suomenmaan Valtiosäätyjen Pankkivaltuusmiesten

KERTOMUS

Säätyjen Pankkivaliokunnalle,

käsittävä vuodet

1900—1903.

Helsingissä,
Frenckellin Kirjapaino-Osakeyhtiö, 1904.

Samassa kun esillä oleva kertomus Pankkivaltuusmiesten toiminnasta vuosina 1900—1903 täten kunnioittaen annetaan Valtiosäätyjen Pankkivaliokunnalle, katsovat Pankkivaltuusmiehet, viitaten kertomukseen liitettyyn, Suomen Pankin tilaa ja liikettä osottavaan summittaiseen yleiskatsaukseen sanotun ajanjakson kuluessa, ensin olevan antaminen joitakuita tietoja, jotka ovat omiaan valaisemaan Pankin toiminnan tulosta edellä mainittuna aikana.

Vuoden 1900 valtiopäivillä päättivät Valtiosäädyt että Suomen Pankin silloin käytettävänä olevista voittovaroista, joita oli *Smk.* 6,630,053: 36, saataisiin erinäisten valtionmenojen suorittamiseen käyttää enintään *Smk.* 3,599,011: 76, nostettavaksi *Smk.*:n 899,011: 76 suuruisena eränä vuonna 1901 ja *Smk.*:n 900,000 suuruisina erinä kunakin vuonna 1902—1904, sekä että Pankin vararahastoon olisi siirrettävä niin hyvin jälellä oleva osa sanottuja voittovaroja *Smk.* 3,031,041: 60 kuin myös se osa edellä mainittua valtionmenoihin osotettua määrää, joka mahdollisesti on jäänyt käyttämättä.

Valtionmenoihin osotetusta määrästä on valtiokonttori nostonut ainoastaan ensimmäisen vuosierän *Smk.* 899,011: 76, jota vastoin ne 900,000 markan erät, jotka olisivat olleet nostettavina vuosina 1902 ja 1903, ovat perimättä, jonka tähden nämä erät on edellä mainitun määräyksen mukaisesti siirretty vararahastoon. Näin ollen on vararahastoon siirretty kaikkiaan *Smk.* 4,831,041: 60. Neljäs 900,000 *Smk.*:n suuruinen vuosierä

on kuluvan vuoden loppuun valtiovaraston käytettävänä, mutta jos valtiovarasto jättää tämän erän kokonaan taikka osittain käyttämättä, tulee se taikka sen jäljellä oleva osa niinkään vararahaston hyväksi.

Sen nelivuotiskauden kuluessa, minkä tämä kertomus käsittää, on Pankin puhdas liikevoitto ollut:

vuonna 1900	<i>Smk.</i>	3,724,146: 64
„ 1901	„	4,166,376: 88
„ 1902	„	3,800,562: 43
„ 1903	„	4,054,702: 53
Yhteensä <i>Smk.</i>		15,745,788: 48

Pankin ohjesäännön 3 §:n määräyksen perusteella on kolmasosa tästä puhtaasta voitosta eli *Smk.* 5,248,596: 15 — sekä *Smk.* 11,113: 82, mikä on kolmasosa siitä määrästä, joka 1901 vuoden voitto- ja tappiutilissä on pantu pankintalon maksettavaksi uudestirakentamisesta (katso taulua VII), — siirretty vararahastoon. Jäljellä olevasta määrästä on vuosina 1902 ja 1903 käytetty pankintalon uudestirakentamiseen kumpaisenakin vuonna *Smk.* 148,831: 39 ja 34,420: 92, joten puhtaasta voitosta siis on jäljellä ajanjaksolta 1900—1903

Smk. 10,302,826: 20

Valtiosäätyjen käytettäväksi.

Pankinohjesäännön edellä mainitun 3 §:n mukaisesti pitää Pankin pohjarahaston olla viisikolmatta miljoonaa markkaa ja on vararahasto lisättävä viideksitoista miljoonaksi markaksi, siihen lukematta Pankin kiinteistöjen, kalustojen ja epävarmojen saamisten arvoa; ja on sen ohessa säädetty, että vararahastoon on, kunnes se on noussut mainittuun määrään, vuosittain siirrettävä kolmasosa Pankin säästyneestä voitosta. Vuoden 1899 tilinpäätöksen mukaan oli vararahasto *Smk.* 15,334,621: 95,

mutta tästä määrästä on pohjarahaston lisäämiseksi viimeksi mainittuun rahastoon siirretty viisitoista miljoonaa markkaa, jota vastoin vararahastoon on siirretty edellä mainitut erät yhteensä *Smk.* 10,090,751: 57 sekä Valtiosäätyjen 1897 vuoden valtiopäivillä tekemän päätöksen nojalla *Smk.* 1,259,002: 01 samoinkuin *Smk.* 1,560,000 vuonna 1900 valtiotarkoituksiin varattuja, mutta käyttämättä jääneitä voittovaroja; ja nousee rahasto siis nykyään *Smk.*:aan 13,244,375: 53. Sittenkun vararahastoon, pankinohjesäännön määräyksen mukaan, on siirretty kolmasosa 1904 vuoden nettovoitosta, mahdollisesti myös sa-notuksi vuodeksi valtiotarkoituksiin varattu määrä *Smk.* 900,000 kokonaan tai osaksi, nousee vararahasto tulevan vuoden vaiheessa viidentoista miljoonan markan paikoille. Useinmainitun pankinohjesäännön 3 §:n mukaan on kuitenkin Valtiosäätyjen asiana jokaisilla valtiopäivillä tutkia onko joku osa Pankin voitosta siirrettävä vararahastoon senkin jälkeen, kun tämä on saatettu mainittuun viidentoista miljoonan markan määrään; ja ovat Pankkivaltuusmiehet puolestaan sitä mieltä, että Pankin rahastojen jatkuva lisääminen on ehdottomasti tarpeen vaatima, koska Pankki, jonka kotimainen lainananto on pääasiallisesti sovitettava Pankin oman pääoman mukaan, ei muussa tapauksessa kykenisi tyydyttämään niitä lisääntyneitä vaatimuksia, joita sille taloudellisen elämän jatkuvan kehityksen johdosta tullaan asettamaan. Tähän nähden saavat Pankkivaltuusmiehet kunnioittaen ehdottaa päätettäväksi, että se osa nykyään käyttämättä olevista voittovaroista, jota ei tarvita valtionmenoihin, käytetään vararahaston hyväksi sekä että samoin kuin tähän asti vuosittain kolmasosa Pankin puhtaasta voitosta siirretään vararahastoon, siihen asti kun Valtiosäädyt siitä toisin päättävät. Tämän ohessa katsovat Pankkivaltuusmiehet olevan huomauttaminen suotavaksi, että Pankin voittovaroihin nähden edelleen seurattaisiin niitä viime valtiopäivillä noudatettuja periaatteita että voittovaroja on osotettava käytet-

täväksi ainoastaan mikäli niitä jo on kertynyt sekä että määräykset jaetaan maksueriin, jotka joutuvat suoritettaviksi seuraavan varainhoitokauden kunakin vuotena, jonka ohessa olisi määrättävä että ne erät, joita ei ole itsekunakin varainhoitovuonna käytetty, saman vuoden tilinpäätöksessä siirretään vararahastoon; ja näyttää mainitun menettelyn noudattaminen tälläkin kertaa olevan erittäin tärkeä silmälläpitäen nykyään säästöissä olevien voittovarojen melkoista määrää, joiden määrääminen käytettäväksi suuremmissa erissä yhtäaikaa tuottaisi Pankille tuntuvia haittoja.

Pankkivaltuusmiesten käsiteltävinä olleista tärkeämmistä asioista.

1 §.

Niiden muistutusten johdosta, joita Pankkivaliokunta 1900 vuoden valtiopäivillä oli tehnyt Suomen Pankin uusia seteleitä vastaan, jotka muistutukset m. m. koskivat näihin seteleihin käytetyn paperin laatua, antoi Pankinjohtokunta, Pankkivaltuusmiesten Kesäkuun 21 päivänä 1900 asiasta tekemän päätöksen mukaisesti, Pankin setelipainon johtajan herra F. Tilgmannin toimeksi käydä siinä wieniläisessä tehtaassa, missä Pankin setelipaperi valmistetaan, neuvottelemassa tehtaan omistajan herra Musil von Mollenbruchin kanssa sanotun paperin parantamisesta. Sittenkin Marraskuun 24 päivänä samana vuonna Pankinjohtokunnan kanssa puheena olevasta asiasta pidetyssä yhteisessä neuvottelussa ilmoitettiin Pankkivaltuusmiehille, että herra von Mollenbruch oli ehdottanut, että setelipaperi vastedes valmistettaisiin Pankkivaltuusmiehille silloin esitetyn näytteen mukaan, joka oli kestävämpää laatua kuin siihen asti tarkoitukseen käytetty paperi, sekä että viiden markan setelit tehtäisiin tuntuvasti ohemmat kuin siihen asti, jota vastoin itsekunakin suuremman seteliarvolajin normaalipainoa jonkun verran lisätäisiin, sekä että herra Tilgmann lisäksi oli puoltanut, että setelit, sittenkun ne oli kumpaiseltakin puolelta valmiiksi painettu, suuremman joustavuuden ja vastustuskyvyn aikaansaamiseksi, käytettäisiin samalla tavalla kuin Pankin vanhemmat setelit, nimittäin että valmiiksi painetut seteliarkit ennen numeroimista kostutetaan liimaliuoksessa sekä, saatuaan ilmassa kuivua, silitetään kukin arkki erikseen sinkkilevyjen välissä hydraulisessa puristimessa. Tämän johdosta antoivat Pankkivaltuusmiehet Pankinjohtokunnan toimeksi valmistuttaa puheena

Pankin setelejä koskevat toimenpiteet:
a) Toimenpiteet setelirahan parantamiseksi.
1) Uusien 5 ja 10 markan setelien koe-painoksen liikkeeseen laskeminen.

olevasta uudesta paperista näytteeksi 50,000 kappaletta viiden markan seteliä sekä yhtä monta kymmenen markan seteliä näiden setelilajien valmistamista varten vahvistettujen ohjeitten mukaisesti. Nämä uudet setelit olisi sittemmin, käytyään edellä mainitun liimaus- ja silytysmenettelyn, paikalla laskettava liikkeeseen, jonka jälkeen muutaman kuukauden kuluttua liikkeestä olisi erotettava riittävä määrä näitä samoin kuin muita yhtäkaaa liikkeeseen laskettuja viiden markan seteleitä aikaisempaa painosta, jotta siten kävisi arvosteleminen ensin-mainittujen setelien mahdollista paremmuutta.

2) *Toimenpiteitä vanhemman setelipainoksen parantamiseksi.* Mitä tulee pankin uusimallisiin valmiisiin seteleihin, jotka olivat aiheuttaneet kustannuksia 707,000 markkaa ja joita silloin vielä oli noin 70 % liikkeeseen laskematta, päättivät Pankkivaltuusmiehet edellä mainitussa kokouksessa, Pankinjohtokunnan yksissä neuvoin herra Tilgmannin kanssa esittämän ehdotuksen mukaan, että mainitut setelit olisi suuremman kestävyuden aikaansaamiseksi satinoitava eli silitettävä niin, että ne saisivat kovassa puristuksessa käydä terästelojen välitse, jonka menettelyn oli laskettu aiheuttavan kustannuksia enintään kolme neljäsosaa penniä seteliä kohti eli koko silloin liikkeeseen laskemattomasta setelipainoksesta enintään 70,000 markkaa.

3) *Viiden markan setelien koepainoksen tilaaminen.* Sen kokemuksen perusteella mikä edellä mainitusta setelien koepainoksesta saatiin päättivät Pankkivaltuusmiehet kokouksessa Toukokuun 15 päivänä 1902, neuvoteltuaan asiasta Johtokunnan ja Pankin setelipainon johtajan herra Tilgmannin kanssa, valtuuttaa Johtokunnan tekemään Pankin setelipaperin valmistajan kanssa sopimuksen uudesta paperimäärästä seitsemää miljoonaa kappaletta viiden markan seteliä varten, ollen paperi valmistettava erään menettelytavan mukaan, mikä sanotun tehtailijan ja herra Tilgmannin mielestä olisi omiaan antamaan seteleille suurempaa lujuuutta.

b) *Setelivaraston lisääminen.* Huhtikuun 1 päivänä 1903 valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan Pankin setelivaraston lisäämiseksi tekemään asianomaisten kanssa sopimuksen 4,000,000 uuden 10 markan setelin painattamisesta. Toukokuun 25 päivänä samana vuonna annettiin Johtokunnalle yhtäläinen valtuutus mitä tulee 2,000,000 kappaleen 20 markkan setelin tilaamiseen.

Edellä mainitut 10 ja 20 markan setelit olisi valmistettava samanlaatuisesta paperista, jota oli käytetty 5 markan setelien viimeiseen painokseen; ja näyttävät mainitut setelipainokset, mitä paperin kestävyys tulee, olevan aikaisempia paljon etevämmät.

Kirjelmässä Kesäkuun 18 päivältä 1902 ilmoitti Keisarillisen Senaatin Valtiovaraintoimituskunta Pankkivaltuusmiehille, että Keisarikunnan Raha-asiaiministeriössä oli pantu vireille kysymys että Suomen Pankin setelien valmistus uskotaisiin »Toimistolle valtiopaperien valmistusta varten Keisarikunnassa». Mainitusta asiasta antoivat Pankkivaltuusmiehet lausunnon kirjelmässä Valtiovaraintoimituskunnalle Elokuun 23 päivänä 1902, jossa pääasiallisesti lausuttiin, että Pankin setelien valmistuksessa nykyään noudatettu järjestys, jonka mukaan setelipaperi valmistetaan Wienissä, setelien etusivu painetaan Lontoossa ja takasivu ynnä nimikirjoitukset ja järjestysnumero Pankin omassa setelipainossa, tarjoo suurinta turvallisuutta, jonka tähden ei ollut syytä setelien valmistamisen järjestyksen muuttamiseen; ja tämän ohessa huomautettiin että, kun Pankin setelien valmistustapa on ollut Valtiosäätyjen harkinnan esineenä, ei puheena olevaa muutosta missään tapauksessa käy toimeenpaneminen Valtiosäätyjen myötävaikutusta.

Sittemmin on Hänen Majesteettinsa Keisari Pankinjohtokunnalle Valtiovaraintoimituskunnalta saapuneen, Pankkivaltuusmiesten tiedoksi saatetun kirjelmän mukaan Marraskuun 24 päivänä 1903 antanut Senaatin toimeksi huoltaa, että, sittenkun tähänastiset tilaukset on suoritettu, Suomen Pankin setelien vastainen painatus keskitetään edellä mainittuun Toimistoon valtiopaperien valmistamista varten. Edellä kerrotun määräyksen ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet olevan saattaminen Pankkivaliokunnan tietoon siihen toimenpiteeseen ryhtymistä varten, kuin asia voi aihetta antaa.

2 §.

Sitä mukaa kuin kuluneita seteleitä on pääkonttoriin tullut ja sanottavampaan määrään kertynyt, ovat Pankkivaltuusmiehet sitä varten kutsutuilla naisilla luetuttaneet näiden

e) Muutos setelien valmistamisen järjestyksessä.

Kuluneiden setelien polttaminen.

setelien määrän, jonka jälkeen ne on poltettu Pankin talousrakennukseen laitettussa uunissa. Tietoja viimeisen nelivuotis-
kauden aikana poltetuista seteleistä on Pankkivaltuusmiesten
pöytäkirjoissa Kesäkuun 16, 19 ja 21 päivältä, Heinäkuun
23, 24, 26 ja 27 päivältä sekä Marraskuun 2, 3, 5, 6, 7, 8
ja 9 päivältä 1900, Helmikuun 5, 6, 7, 9 ja 12 päivältä,
Toukokuun 9, 11 ja 15 päivältä, Heinäkuun 10 ja 11 päivältä,
Syyskuun 3, 5, 7 ja 9 päivältä, Lokakuun 22, 24 ja 26 päi-
väältä sekä Joulukuun 9, 11, 13 ja 16 päivältä 1901, Helmikuun
20, 22, 24 ja 26 päivältä, Toukokuun 13, 15 ja 17 päivältä.
Kesäkuun 3 ja 5 päivältä, Syyskuun 13, 15, 17 ja 18 päivältä
sekä Joulukuun 3, 6, 8 ja 10 päivältä 1902, Helmikuun 21.
23, 25 ja 27 päivältä, Toukokuun 25, 27 ja 29 päivältä sekä
Syyskuun 19, 21 ja 23 päivältä 1903.

§ 3.

Setelipainon
toiminta.

Suomen Pankin setelipainossa jatkui, valvojan antaman
selonteon mukaan, vuonna 1900 setelien takasivun painatusta
sekä nimikirjoitusten ja numeroiden merkitsemistä vuoden alusta
Elokuun 24 päivään, jolloin työ päättyi, syystä että kaikkien
setelilajien painatus silloin oli suoritettu. Kirjapainon toiminta
sanottuna vuonna käy selville seuraavasta taulusta:

	5 markan		10 markan		20 markan		50 markan		100 markan		500 markan	
	arkkia	kpl.	arkkia	kpl.	arkkia	kpl.	arkkia	kpl.	arkkia	kpl.	arkkia	kpl.
Vuoden vaihteessa te- keillä	7,315	131,670	6,873	123,714	195	1,950	3,405	30,645	32,514	260,112	6,091	48,728
Painoon annettu seteli- paperia	—	—	134,992	2,429,856	162,993	1,629,930	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	7,315	131,670	141,865	2,553,570	163,188	1,631,880	3,405	30,645	32,514	260,112	6,091	48,728
Pankkiin annettu val- miita seteleitä	6,000	108,000	138,833 ¹ / ₃	2,499,000	160,600	1,606,000	3,000	27,000	31,375	251,000	5,750	46,000
Makulaturina vastaan- otettu	1,315	23,670	3,031 ² / ₃	54,570	2,588	25,880	405	3,645	1,139	9,112	341	2,728
Yhteensä	7,315	131,670	141,865	2,553,570	163,188	1,631,880	3,405	30,645	32,514	260,112	6,091	48,728

Setelipainon galvanoplastillisella osastolla valmistettiin vuonna 1900 9 painokliseettä 10 markan ja 9 kliseettä 20 markan setelien painatusta varten.

Vuonna 1901 alkoi setelipainon toiminta Maaliskuun 1 päivänä ja jatkui keskeytymättä vuoden loppuun. Työ käsitti setelien satinoimista, pienemmän erän 5 ja 10 markan setelien painatusta sekä seteliblankettien varustamista nimikirjoituksilla; siten

satinoitiin:

2,550,000 kpl.	à	5	markan	set.
1,420,000	"	"	10	" "
240,000	"	"	20	" "
341,000	"	"	50	" "
332,000	"	"	100	" "
80,000	"	"	500	" "

painettiin:

5 ja 10 markan seteleitä erittäin kestäväälle paperille, joka ennen satinoimista käytettiin liimaliuoksessa:

51,000 kpl.	à	5	markan	set.
49,000	"	"	10	" "

varustettiin nimikirjoituksilla:

311,000 kpl.	à	50	markan	set.
192,000	"	"	100	" "
84,000	"	"	500	" "

Vuonna 1902 jatkui työ setelipainossa Tammikuun 2 päivästä Kesäkuun 30 päivän loppuun; sinä aikana

satinoitiin:

1,167,000 kpl.	à	5	markan	set.
1,333,000	"	"	10	" "
1,058,000	"	"	20	" "
219,000	"	"	100	" "

varustettiin nimikirjoituksilla:

30,000 kpl.	à	50	markan	set.
393,000	"	"	100	" "

Marraskuun 27 päivänä 1902 ryhdyttiin valmistaviin töihin uusien viiden markan setelien painattamiseksi, mutta mainittuna vuonna ei tämän mallisia seteleitä ensinkään tullut painosta Pankkiin.

Vuonna 1903 jatkui työ setelipainossa herkeämättä ja valmistettiin silloin 5, 10 ja 20 markan seteleitä. Viiden markan setelien painatus päättyi vuoden kuluessa, jota vastoin molempien muiden setelilajien painatusta vielä vuoden vaiheessa jatkui.

Valmistavat työt 5 markan setelien painatusta varten olivat, niinkuin edellä mainittiin, alkaneet painossa jo Marraskuun 27 päivänä 1902. Näitä seteleitä ruvettiin Pankkiin luovuttamaan Tammikuun 19 päivänä 1903 ja sitä jatkui Syyskuun 24 päivään, jolloin koko painos, 7,202,000 seteliä, oli luovutettu. Tämän painoksen valmistuskustannukset nousivat *Sm.*:aan 39: 09 tuhannelta; ja painossa syntynyt makulatuuri oli 0,13 % painoon annetuista kelpollisista blanketeista.

Syyskuun 4 päivänä 1903 ryhdyttiin valmistuksiin 10 markan setelien painattamiseksi ja Lokakuun 3 päivänä luovutettiin näitä seteleitä Pankkiin ensimmäinen erä. Syystä että lontoolaisen toiminimen Bradbury, Wilkinson & C: on tätä uutta painosta varten toimittamat blanketit olivat loppuneet eikä uusia ehtinyt ajoissa saapua, keskeytettiin näiden setelien valmistus Marraskuun 26 päivänä. Mainittuun päivään asti oli Pankkiin luovutettu 1,656,000 seteliä tätä arvolajia.

Työhön 20 markan setelien painattamiseksi ryhdyttiin Marraskuun 12 päivänä 1903 ja jatkui sitä sittemmin vuoden loppuun. Joulukuun 1 päivänä luovutettiin Pankkiin ensimmäinen erä tätä painosta; vuoden kuluessa vastaanotti Pankki painosta 750,000 seteliä 20 markan arvolajia.

§ 4.

Sittenkun Valtiosäätäjien viimeisillä lakimääräisillä valtiopäivillä tekemä päätös uuden kotimaisen lainan ottamisesta vastaisia rautatierakennuksia varten oli armollisesti vahvistettu, hyväksyivät Pankkivaltuusmiehet Toukokuun 2 päivänä 1901 Pankinjohtokunnan Valtuusmiehille esittämän ehdotuksen että

Suomen Pankin osallisuus lainan hankintakonsortioihin.

Suomen Pankki ottaisi 10 0/0:lla osaa lainan hankkimista tar-
koittavaan konsortsiin sillä edellytyksellä:

1:o) että Suomen Pankille annetaan konsortsion johto
Suomessa;

2:o) että puheena olevan lainan obligatiooneihin kuu-
lujen kuponkien lunastus tapahtuu Suomen Pankin pää- ja
haarakonttoreissa;

3:o) että Suomen Pankki ja muut suomalaiset pankit,
jotka mahdollisesti konsortsiin yhtyvät, saavat suorittaa
lainaosuutensa Suomen rahassa Helsingissä; sekä

4:o) että mikäli konsortsion ulkomaisten osakasten laina-
osuudet kannetaan, tämä tapahtuu Suomen Pankin välityksellä.

Sittemmin ilmoitti Johtokunta Pankkivaltuusmiehille,
että edellä olevat ehdot oli konsortsiota perustettaessa hyväk-
sytty sekä että konsortsiin olivat yhtyneet seuraavat ulko-
maiset rahalaitokset: Stockholms Enskilda Bank, Den Danske
Landmansbank, L. Behrens & Söhne, Deutsche Bank, Dresdener
Bank, Crédit Lyonnais Parisissa ja Banque de Paris et des
Pays Bas sekä suomalaisista pankeista, paitsi Suomen Pankkia,
Suomen Yhdyspankki, Pohjoismaiden Osakepankki Kauppaa ja
Teollisuutta varten sekä Kansallis-Osake-Pankki.

Puheena olevasta lainasta laskettiin paikalla liikkeeseen
25,000,000 markkaa. Jällellä olevasta osasta, 10,000,000 mar-
kasta, Suomen Pankki sittemmin Pankkivaltuusmiesten Maa-
liskuun 1 päivänä 1903 tekemän päätöksen mukaan niinkään
otti hankkiakseen kymmenen osan.

Pankkivaltuusmiehet ovat muutoin valtuuttaneet Pankin-
johtokunnan ottamaan osaa erinäisiin muihin lainanhankkimis-
konsortsiin, nimittäin: Tammikuun 20 päivänä 1902 3 pro-
sentilla Norjan valtion 36,432,000 Kruunun suuruiseen 3 1/2 0/0
lainaan, Maaliskuun 24 päivänä samana vuonna 300,000 Rmar-
kalla Venäjän hallituksen Saksassa ottamaan 300,000,000
Rmarkan suuruiseen 4 0/0 lainaan, Heinäkuun 29 päivänä 1902
1,000,000 Smarkalla Suomen Hypoteekkiyhdistyksen ottamaan
12,798,000 Rmarkan suuruiseen 4 0/0 lainaan, Lokakuun 24
päivänä mainittuna vuonna 1,000,000 Frangilla Kööpenhaminan
kaupungin ottamaan 20,000,000 Kr. suuruiseen 3 1/2 0/0 lainaan
ja samana päivänä 10 0/0:lla Helsingin kaupungin uuteen
8,000,000 Smarkan suuruiseen 4 0/0 obligatsioonilainaan.

Edellä lueteltuina päivinä tehdyistä Pankkivaltuusmiesten
pöytäkirjoista käy tarkemmin selville millä ehdoilla Suomen
Pankki on ottanut osaa tässä mainittuihin lainasopimuksiin.

5 §.

Kuten Pankkivaltuusmiesten viimeksi antamasta kerto-
muksesta näkyy, määrättiin Lokakuun 28 päivänä 1899 Pan-
kissa noudatettavaksi seuraavat korkomäärät, nimittäin: 6 pro-
senttia hypoteekkilainoista ja kassakreditiiveistä, kun panttina
on kultaa ja hopeata, ulkomaan rahassa asetettuja Suomen
valtiovaraston ja Suomen Hypoteekkiyhdistyksen obligatiooneja
sekä valtioiden antamia taikka valtiotakuulla varustettuja ulko-
maisia obligatiooneja; 6 1/2 prosenttia hypoteekkilainoista ja
kassakreditiiveistä muunlaista panttia vastaan; 6 prosenttia
diskontatessa puhtaita asioimisvekseleitä sekä pankintalletustodis-
tuksia, joiden erääntymisaika ei ole kolmea kuukautta pitempi;
6 1/2 prosenttia diskontatessa puhtaita asioimisvekseleitä ja pan-
kintalletustodistuksia, joiden erääntymisaika on kolmea kuukautta
pitempi, sekä vekseleitä, joita ei ole puhtaiksi asioimisvekse-
leiksi katsottava, niiden pitemmästä tahi lyhemmästä eräänty-
misajasta riippumatta, ynnä 6 1/2 prosenttia vekseleitä uudistet-
taessa, kun sitä poikkeustilassa katsotaan voitavan myöntää.
Kassakreditiivien sisäänkirjoitusmaksu laskettaisiin edelleen 1/2
prosentin mukaan vuodelta, mutta kreditiivejä myönnettäisiin
ainoastaan puoleksi vuodeksi. Sitäpaitsi oikeutettiin Johto-
kunta, kuten sitä ennenkin oli ollut määrätty, sattuvissa ta-
pauksissa diskontatessa vekseleitä, joita ei ole katsottava puh-
taiksi asioimisvekseleiksi, käyttämään puhtaita asioimisvekseleitä
varten voimassa olevia korkomääriä sekä erittäin, kuten tähän
asti oli menetelty, vekselien laadusta huolimatta, laskemaan
nämä viimeksimainitut määrät vekseleistä, joita yksityiset pan-
kit uudestaan diskonttauttaisivat.

Edellä mainitut korkomäärät ovat sinä aikana kuin tämä
kertomus käsittää laskeuneet niinkuin näkyy seuraavasta:

Syyskuun 18 päivänä 1901 alennettiin korkomääriä kaut-
taaltaan 1/2 prosenttia, mikä alennus ei kuitenkaan ulottunut
eräänlaisiin vekseleihin eikä myöskään hypoteekkilainoihin, joita

*Pankin vek-
seli- ja lai-
nausliikettä
koskevia mää-
räyksiä.*

annettiin muita kuin edellä lueteltua laatua olevia pantteja sekä pankintalletustodistuksia vastaan;

Helmikuun 8 päivänä 1902 päätettiin taas yleisesti alen-
taa pankin korkomääriä $1\frac{1}{2}$ prosenttia; ja määrättiin sittemmin
Toukokuun 18 päivänä 1903, että viimeksi mainittua laatua
olevien hypoteekkilainojen ja kassakreditivien korko oli alen-
nettava $5\frac{1}{2}$ prosenttiin.

Siitä lähtien käytettiin pankin lainanannossa alempana
lueteltuja korkomääriä:

5 prosenttia hypoteekkilainoista ja kassakreditiveistä, kun
panttina oli kultaa ja hopeata, ulkomaan rahassa asetettuja
Suomen valtiovaraston ja Suomen Hypoteekkiyhdistyksen obli-
gatiooneja sekä valtioiden antamia taikka valtiotakuulla va-
rustettuja ulkomaisia obligatiooneja;

$5\frac{1}{2}$ prosenttia samanlaatuisista lainoista ja kreditiveistä,
jotka annettiin muunlaatuista panttia vastaan;

5 prosenttia diskontatessa puhtaita asiomisvekseleitä sekä
pankintalletustodistuksia, joiden erääntymisaika oli enintään
kolme kuukautta.

$5\frac{1}{2}$ prosenttia diskontatessa samanlaatuisia vekseleitä ja
talletustodistuksia, joiden erääntymisaika oli kolmea kuukautta
pitempi ja enintään kuusi kuukautta;

6 prosenttia diskontatessa kaikkia muita vekseleitä niiden
pitempään tai lyhempään erääntymisaikaan katsomatta.

Puheena olevan ajanjakson kuluessa pysyivät edellä mai-
nitut lainanantoa koskevat määräykset muutoin voimassa sem-
moisella Syyskuun 18 päivänä 1901 tehdyllä muutoksella, että
kassakreditivejä, joiden korko oli $5\frac{1}{2}$ prosenttia taikka vä-
hemmän, sai myöntää vuodeksi.

Mitä tulee niihin syihin, jotka ovat aiheuttaneet edellä
mainitut Pankin korkomäärien muutokset, sekä niihin keskus-
teluihin, joita muutoin koron ja lainausliikkeen suhteen on
pidetty, pyytävät Pankkivaltuusmiehet viitata Tammikuun 19,
Helmikuun 8, Elokuun 31 ja Syyskuun 18 päivänä 1901, Hel-
mikuun 8 päivänä 1902 sekä Huhtikuun 18 ja Toukokuun 18
päivänä 1903 tehtyihin pöytäkirjoihin.

Lainaus- ja erääntymisajoista, maksunosotuksista suori-
tettavasta provisioonista sekä suljettujen ja avonaisten talletus-

ten vastaanottamisen ehdoista, asiasta aikaisemmin annettujen
määräysten nojalla, ovat 1900 vuoden alussa voimassa olleet
määräykset sinä ajanjaksona, minkä tämä kertomus käsittää,
pysytetyt muuttamatta.

6 §.

Pankinjohtokunnan esityksestä ovat Pankkivaltuusmiehet *Pankin ulko-*
valtuuttaneet Johtokunnan Suomen Pankin ulkomaisiksi asia- *maisiet asia-*
miehiksi ottamaan: Tammikuun 20 päivänä 1900 Aktiebolaget *miehet.*
Stockholms Handelsbankin Tukholmassa, Elokuun 31 päivänä
1901 Direktion der Diskonto Gesellschaft Frankfurt am Main-
issa, Lokakuun 3 päivänä 1902 Den Danske Landmansbank,
Hypothek og Vekselbank Aktieselskabin Kööpenhaminassa ja
Marraskuun 7 päivänä 1903 Commerz und Disconto Bankin
pääkonttorineen Hampurissa sekä haarakonttorineen Berlinissä
ja Frankfurt am Mainissa. Näissä tapauksissa sovitut ehdot
tavataan edellä lueteltuina päivinä tehdyissä Pankkivaltuus-
miesten pöytäkirjoissa sekä niissä mainituissa Johtokunnan esi-
tyksissä.

7 §.

Kun se 50,000 markan määrä, mikä annetun määräyk- *Kasöörin*
sen mukaan enintään sai olla Pankin Kuopiossa olevan kont- *käsikassat.*
torin kasöörin käsikassassa, oli näyttänyt liikkeeseen riittä-
mättömäksi, ovat Pankkivaltuusmiehet Joulukuun 22 päivänä
1900 vahvistaneet mainitun kassan suurimman luvallisen mää-
rän 75,000 markaksi.

Sittekun oli tehty päätös Suomen Pankin konttorin pe-
rustamisesta Hämeenlinnaan, ovat Pankkivaltuusmiehet Joulu-
kuun 31 päivänä 1900 määränneet, että sanotun konttorin
kasöörin käsikassan suurin luvallinen määrä on oleva 75,000
markkaa.

Samasta syystä kuin edellä mainittiin Kuopion kont-
toriin nähden määräsivät Pankkivaltuusmiehet Tammikuun 7
päivänä, Helmikuun 2 ja Elokuun 31 päivänä 1901 tekemil-
lään päätöksillä Oulussa, Nikolainkaupungissa ja Porissa ole-
vien Pankin konttorien kasöörin käsikassassa olevan korkeim-
man luvallisen määrän, joka oli ollut itsekussakin 50,000,

75,000 ja 50,000 markkaa, vastaaviksi 75,000, 150,000 ja 100,000 markaksi.

Pankinjohtokunnan ilmoitettua Pankkivaltuusmiehille, että Pankin Turussa ja Viipurissa olevien konttorien apulaisvaihtajakasöörit siihen asti olivat toimineet asianomaisten kasöörien vastuulla, niin että viimeksi mainitut olivat käsikassoitetaan, joiden suurin määrä siinä suhteessa oli vahvistettu kummassakin 175,000 ja 200,000 markaksi, tilitysvelvollisuutta vastaan antaneet apulaiskasööreilleen tarpeelliset varat vaihtoliikkeen harjoittamista varten, mutta että, sittenkun apulaisvaihtajakasöörien virat sanotuissa konttoreissa nyttemmin oli otettu Pankille vahvistettuun uuteen vuosirahansääntöön, näiden virkojen haltijain olisi toimittava omalla vastuullaan ja heillä sentähden pitäisi olla hallussaan erityinen käsikassa, josta he olisivat välittömästi vastuussa Pankille, ovat Pankkivaltuusmiehet Lokakuun 5 päivänä 1901 vahvistaneet puheena olevien konttorien kasöörien käsikassain suuruuden, varsinaisten kasöörien enintään 125,000 ja apulaisvaihtajakasöörien enintään 75,000 markaksi kumpaisessakin konttorissa.

Johtokunnan ilmoitettua aikovansa ryhtyä toimenpiteihin Pankin uuteen vuosirahansääntöön otetun Tampereen konttorin apulaisvaihtajakasöörin viran täyttämiseksi ovat Pankkivaltuusmiehet Syyskuun 11 päivänä 1902 määränneet puheena olevan apulaisvaihtajakasöörin käsikassan enintään 50,000 markaksi. Sen ohessa ovat Valtuusmiehet määränneet, että saman konttorin varsinaisen kasöörin käsikassa, joka siihen asti oli ollut 75,000 markkaa, oli liiketarpeitten tyydyttämiseksi korotettava enintään 100,000 markkaan.

Johtokunnan ilmoitettua että, kun Pankin vaihtokassan liike vaatii asettamaan toisen vaihtajakasöörin ja uudessa vuosirahansäännössä oli sitä tarkoitusta varten erityinen määräraha, Johtokunta oli ryhtynyt toimiin sanotun viran asettamiseksi, ovat Pankkivaltuusmiehet Tammikuun 17 päivänä 1903 vahvistaneet toisen apulaisvaihtajakasöörin käsikassan suuruuden enintään 200,000 markaksi.

8 §.

Pankin tarkastukset.

Pankin ohjesäännössä määrättyjä tarkastuksia ovat Sääntöjen Pankintarkastajat taikka heidän asianomaiset varamie-

hensä määrättyinä aikoina toimittaneet. Tarkastajain puoltosanan mukaisesti ja tätä koskevien pankinohjesäännön sääntösten nojalla ovat Pankkivaltuusmiehet sitten Valtiosäätyjen puolesta myöntäneet Pankinjohtokunnalle vastuuvapauden Pankin hallinnosta vuonna 1899 Huhtikuun 4 päivänä 1900, vuonna 1900 Maaliskuun 29 päivänä 1901, vuonna 1901 Huhtikuun 7 päivänä 1902 ja vuonna 1902 Huhtikuun 7 päivänä 1903.

9 §.

Voimassa olevan pankinohjesäännön 40 §:n määräyksen mukaisesti ovat Pankkivaltuusmiehet vuosina 1900, 1901, 1902 ja 1903 kerran itsekunakin vuonna toimittaneet pääkonttorin kassaholvin ja kaikkien rahastojen sekä laina- ja vakuuskirjain ynnä talletusten inventteerauksen. Puheena olevat inventteeraukset on toimitettu seuraavina aikoina: vuonna 1900 Syyskuun 11, 12, 13, 14, 15 ja 17 päivänä, vuonna 1901 Syyskuun 7, 9, 10, 16, 17, 18 ja 19 päivänä, vuonna 1902 Syyskuun 11, 12, 13, 15, 16, 17 ja 18 päivänä sekä vuonna 1903 Syyskuun 16, 17, 18, 19, 21 ja 23 päivänä.

Näissä inventteerauksissa todeksi vahvistetut tulokset, jotka ovat saatetut Pankinjohtokunnan tiedoksi, ovat pitäneet yhtä Pankin tilikirjojen kanssa.

Mitä Pankin haarakonttoreihin tulee, ovat Pankkivaltuusmiehet antaessaan valitsemilleen diskonttokomiteain jäsenille määräyksiä samassa kehottaneet näitä kerran kuukaudessa heidän itsensä kulloinkin erikseen määrättävinä aikoina toimittamaan säädetyt inventteeraukset konttoreissa.

Sitä paitsi ovat tarkastuksia toimittaneet:

Porin konttorissa Tammikuun 19 päivänä 1900 Pankintirehtööri von Collan sekä Tammikuun 17 ja 18 päivänä 1902 Pankintirehtööri Wegelius ynnä Marraskuun 20 ja 21 päivänä 1903 taaskin Pankintirehtööri von Collan;

Joensuun konttorissa Syyskuun 28 päivänä 1900 Pankintirehtööri Wegelius sekä Huhtikuun 1 ja 2 päivänä 1902 Pankintirehtööri von Collan;

Jyväskylän konttorissa Maaliskuun 6 päivänä sekä Kesä-

Inventteeraukset.
a) pääkonttorissa.

b) maaseutukonttoreissa.

kuun 2, 3 ja 4 päivänä 1901 ynnä Toukokuun 28 ja 29 päivänä 1902 Pankintirehtööri von Collan;

Kotkan konttorissa Lokakuun 10 päivänä 1900 Pankintirehtööri Wegelius sekä Huhtikuun 14 ja 15 päivänä 1903 Pankintirehtööri von Collan;

Kuopion konttorissa Marraskuun 14, 15 ja 16 päivänä 1900 Pankintirehtööri von Collan sekä Maaliskuun 3 ja 4 päivänä 1902 Pankintirehtööri Wegelius;

Mikkelin konttorissa Marraskuun 12 ja 13 päivänä 1900 Pankintirehtööri von Collan sekä Maaliskuun 5 ja 6 päivänä 1902 Pankintirehtööri Wegelius;

Nikolainkaupungin konttorissa Lokakuun 23, 24 ja 25 päivänä 1901 Pankintirehtööri von Collan;

Pietarin konttorissa Tammikuun 9 päivänä 1902 Pankintirehtööri Wegelius;

Sortavalan konttorissa Syyskuun 26 päivänä 1900 Pankintirehtööri Wegelius sekä Huhtikuun 3 ja 4 päivänä 1902 Pankintirehtööri von Collan;

Tampereen konttorissa Maaliskuun 7 ja 8 päivänä 1901 sekä Lokakuun 14 ja 15 päivänä 1903 Pankintirehtööri von Collan;

Hämeenlinnan konttorissa Lokakuun 22 päivänä 1901 sekä Lokakuun 12 ja 13 päivänä 1903 Pankintirehtööri von Collan;

Oulun konttorissa Joulukuun 8 ja 9 päivänä 1902 Pankintirehtööri von Collan,

Wiipurin konttorissa Toukokuun 21, 22 ja 23 päivänä 1901 sekä Huhtikuun 16, 17 ja 18 päivänä 1903 Pankintirehtööri von Collan; sekä

Turun konttorissa Syyskuun 18, 19, 20 ja 21 päivänä 1900 ja Marraskuun 5, 6, 7 ja 8 päivänä 1902 Pankintirehtööri von Collan ynnä Joulukuun 12 päivänä 1903 Pankintirehtööri Wegelius.

c) Pietarin konttorissa.

Pietarin konttorissa ovat Pankkivaltuusmiesten antamien määräysten mukaan toimittaneet inventteerauksia vuonna 1900 vuoden alusta Maaliskuun loppuun Suomen Passiviraston silloinen Päällikkö, Todellinen Valtioneuvos L. F. Munck, sen jälkeen Elokuun 1 päivään Hänen Majesteettinsa Keisarin Suo-

men Kanslian Toimituspäällikkö Kreivi C. A. Armfelt, viimeksi mainittuna kuukautena Passiviraston Päällikkö, Vapaaherra Th. Bruun sekä siitä lähtien vuoden loppuun Kreivi Armfelt.

Vuonna 1901 on Pietarin konttorin inventteeraajana toiminut Hänen Majesteettinsa Keisarin Suomen Kanslian Toimitussihteeri, Vapaaherra Hj. F. Palmén Marraskuun 13 päivänä tapahtuneeseen kuolemaansa asti sekä siitä lähtien vuoden loppuun Vapaaherra Bruun, joka myös vuosina 1902 ja 1903 on toimittanut puheena olevat inventteeraukset.

10 §.

Joka kuukausi ovat Pankkivaltuusmiehet Pankin kirjojen ja tililaskujen sekä haarakonttoreista tulleiden ilmoitusten nojalla toimittaneet sellaisen Pankin liikkeen ja lainauksen tarkastuksen kuin Valtuusmiehille annetun johtosäännön 2 §:ssä mainitaan. Muutoin ovat Pankkivaltuusmiehet säännöllisesti joka kuukausi pyytäneet nähdäksensä ja tutkineet Pankinjohtokunnan lähinnä edellisen kuukauden memoriaalipöytäkirjat.

Eri konttorien lainausliikkeen laatua ja laajuutta johonkin määrin valaisevana julkaistaan tässä seuraava taulu:

	Vuonna 1903				Yhteensä.	
	diskontattuja kotimaisia vekseleitä.		myönnettyjä hypoteekkilainoja ja kassakreditiviivejä.			
	<i>Smc.</i>	<i>7ml.</i>	<i>Smc.</i>	<i>7ml.</i>	<i>Smc.</i>	<i>7ml.</i>
Helsingin pääkonttorissa . . .	32,376,991	06	26,051,170	—	58,428,161	06
Turun konttorissa . . .	19,309,352	09	8,072,700	—	27,382,052	09
Porin konttorissa . . .	13,373,490	41	2,127,300	—	15,500,790	41
Nikolaink. konttorissa . . .	6,238,301	76	3,359,940	—	9,597,751	76
Oulun konttorissa . . .	1,449,952	42	797,940	—	2,247,892	42
Kuopion konttorissa . . .	1,918,807	—	527,155	—	2,445,962	—
Joensuun konttorissa . . .	1,918,807	—	527,155	—	2,445,962	—
Sortavalan konttorissa . . .	703,179	77	162,265	—	865,444	77
Wiipurin konttorissa . . .	2,441,644	08	468,500	—	2,910,144	08
Mikkelin konttorissa . . .	23,314,958	24	5,962,200	—	29,277,158	24
Tampereen konttorissa . . .	2,407,877	91	744,740	—	3,152,617	91
Hämeenlinnan konttorissa . . .	6,813,222	98	4,337,383	—	11,150,605	98
Jyväskylän konttorissa . . .	677,000	99	30,380	—	707,380	99
Kotkan konttorissa . . .	2,349,483	27	346,610	—	2,696,093	27
	7,789,601	96	921,950	—	8,711,551	96
Yhteensä	121,163,863	94	53,909,743	—	175,073,606	94

Pankin lainausliikkeen tarkastus.

11 §.

Pitennetyn maksuajan hankkiminen Valtiovaraston Pankille myöntämää lainaa varten.

Sittekun Valtiovarasto Pankkivaltuusmiesten kirjelmässä Lokakuun 28 päivänä 1899 tekemästä esityksestä, josta on selkoa tehty Pankkivaltuusmiesten viimeksi Pankkivaliokunnalle antamassa kertomuksessa, oli Tammi- ja Maaliskuussa 1900 Suomen Pankin metallikassan lisäämiseksi Pankkiin sijoittanut ulkomaan arvoaineita, joiden määrä Suomen rahassa vastasi *Smc.* 6,999,802: 47, maksettavaksi Valtiovarastolle takaisin 4 1/2 prosenttia koron kera viimeistään Maaliskuun kuluessa 1901, ovat Pankkivaltuusmiehet, siihen nähden että oli tarpeen säästää Pankin metallivaroja ja kun puheena olevan lainan takaisinmaksu mainitun määräajan päättyessä, jolloin lainaa vielä oli suorittamatta *Smc.* 6,631,207: 54, olisi arvetuttavassa määrässä supistanut Pankin käyttämätöntä setelinanto-oikeutta sekä sen kautta häiritsevästi vaikuttanut maan liiketoimintaan, kirjelmässä Keisarillisen Senaatin Valtiovaraintoimituskunnalle Tammikuun 10 päivänä 1901 pyytäneet mainittujen varojen takaisinmaksuajan pitentämistä; ja määräsi Senaatti tämän johdosta että usein mainitusta lainasta oli 2,000,000 markkaa takaisin maksettava viimeistään Lokakuun 1 päivänä samana vuonna, yhtä suuri määrä viimeistään Huhtikuun 1 päivänä 1902 ja loput viimeistään Lokakuun 1 päivänä viimeksi mainittuna vuonna.

12 §.

Suomen Pankin väliaikaisen konttorin perustaminen Hämeenlinnan kaupunkiin

Koska Toukokuun 3 päivänä 1899 annettu armollinen asetus valtiovaraston kassa ja tililaitoksen uudestijärjestämisestä edellyttää, että Suomen Pankin on avoinna pidettävä haarakonttori maan kaikissa läänin pääkaupungeissa, esittivät Pankkivaltuusmiehet Pankkivaliokunnalle viime valtiopäivillä antamassaan kertomuksessa, että Pankin haarakonttori perustettaisiin Hämeenlinnan kaupunkiin; ja kun tästä johtuvat muutokset Pankin ohjesääntöön ja vuosirahansääntöön katsottiin olevan aikaansaataavissa ennen 1901 vuoden alkua, jolloin puheena oleva tililaitoksen uudistus oli tarkoitettu toimeenpantavaksi, ehdottivat Pankkivaltuusmiehet tämän ohessa, että mainittu konttori paikalla asetettaisiin vakinaiselle kannalle. Tämän Pankkivaltuusmiesten esityksen Valtiosäädyt hyväksyivätkin ja

tekivät siitä aiheutuvat muutokset Pankin ohjesääntöön ja vuosirahansääntöön. Kun ei sanottua ohjesääntöä ja vuosirahansääntöä koskeva Valtiosäätöjen päätös kuitenkaan vielä Joulukuun alussa vuonna 1900 ollut saanut armollista vahvistusta eikä sitä ollut odotettavissakaan ennen sanotun vuoden loppua, esittivät Pankkivaltuusmiehet, sitä ennen neuvoteltuaan asiasta Pankinjohtokunnan kanssa, Pankille Helmikuun 19 päivänä 1895 vahvistetun ohjesäännön 8 §:n säännöksen nojalla kirjelmässä Keisarilliselle Senaatille Joulukuun 8 päivänä edellä mainittuna vuonna, että Tammikuun 1 päivästä 1901 toistaiseksi perustettaisiin väliaikainen Pankin haarakonttori Hämeenlinnan kaupunkiin sekä että sanottuun konttoriin asetettaisiin viranhoitajiksi pankinkomisarius, kasööri ja vahtimestari, jotka saisivat palkkiota saman määrän mikä vastaa mainittujen tointen varsinaisten haltijain palkkaetuja Valtiosäätöjen Hämeenlinnan konttoria varten hyväksymän vuosirahansäännön mukaan, taikka kerta kaikkiaan, pankinkomisarius 7,000 markkaa, kasööri 5,200 markkaa ja vahtimestari, paitsi vapaata asuntoa, 900 markkaa vuodessa, sekä että konttorin käytettäväksi asetettaisiin tarverahoja, ehdotellen 1,000 markkaa vuodessa, tilitysvelvollisuudella käytettäväksi.

Pankkivaltuusmiesten edellä olevaan esitykseen Keisarillinen Senaatti suostui Joulukuun 18 päivänä 1900, jonka jälkeen Pankkivaltuusmiehet saman kuun 22 päivänä määräisivät Pankin Porin konttorin kasöörin O. F. Tauben Tammikuun 1 päivästä 1901 toistaiseksi hoitamaan pankinkomisariuksen virkaa Hämeenlinnan konttorissa, jonka ohessa Pankinjohtokunta sai tehtäväkseen ryhtyä niihin toimenpiteihin, joita päätös viimeksi mainitun konttorin perustamisesta Johtokunnalle aiheutti.

Sittekun Pankin uusi vuosirahansääntö Heinäkuun 10 päivänä 1901 oli vahvistettu, järjestettiin konttori lopullisesti sen mukaisesti.

13 §.

Sittekun pankinkomisariuksen virka Pietarissa olevassa Suomen Pankin konttorissa Pankinkomisariuksen, Översti F. G. Björnbergin tultua Maaliskuun 19 päivänä 1900 nimitetyksi Vaasan läänin kuvernööriksi, oli joutunut avoimeksi, katsoivat

Kysymys Pankin Pietarin konttorin lakkauttamisesta.

Pankkivaltuusmiehet sattuneesta syystä olevan ottaminen har-
kittavaksi olisiko syytä lakkauttaa sanottu konttori sekä sen
sijaan antaa Pankin sikäläisten liiketoimien suorittaminen yh-
delle taikka useammalle asiamiehelle. Toukokuun 30 päivänä
1900 Johtokunnan kanssa pidetyssä yhteisessä kokouksessa
saavutti se käsitys yksimielisen kannatuksen, että mainittu
toimenpide muutamilla edellytyksillä voisi tuottaa Pankille eri-
näisiä etuja. Tähän nähden ja kun valtiopäivät silloin paraikaa
olivat koolla, päättivät Pankkivaltuusmiehet anoa Valtiosää-
dyiltä valtuutusta ryhtyä, siinä tapauksessa että asian selvitys
osottaisi Pietarin konttorin lakkauttamisen olevan Pankille eduksi,
pankinohjesäännön 15 § mukaisesti siinä suhteessa tarpeelli-
seen toimeen; ja annettiin Pankkivaltuusmiehille sittemmin
semmoinen valtuutus Valtiosäätyjen kirjelmässä Kesäkuun 2
päivältä 1900.

Keisarillisen Senaatin Valtiovaraintoimituskunnan kirjel-
mässä seuraavan Heinäkuun 31 päivältä ilmoitettiin Pankki-
valtuusmiehille, että Keisarikunnan Raha-asiaiministeriössä oli
nostettu kysymys Pietarin konttorin asettamisesta mainitun
ministeriön valvonnan alaiseksi Keisarikunnan lainsäädännössä
yksityisiä luottolaitoksia varten vahvistettujen säännösten mu-
kaisesti. Semmoinen lausunto annettiinkin, sittekun Johtokun-
nan mielipidettä asiasta oli kuulusteltu, Syyskuun 17 päivänä
1900. Viitaten niin hyvin niihin määräyksiin, mitä puheena
olevan konttorin perustamisesta lähtien vuonna 1859 sitä var-
ten oli säädetty, kuin konttorin harjoittaman liikkeen laatuun,
lausuivat Pankkivaltuusmiehet pääasiallisesti, että, kun kont-
torissa ei harjoiteta varsinaista lainausliikettä, ei niitä syytä,
jotka ovat aiheuttaneet toimeenpanemaan erityisen yksityisten
luottolaitosten valvonnan Keisarikunnassa, käy konttoriin sovit-
taminen. Kuitenkaan ei Suomen Pankki voi kieltäytyä, siinä
tapauksessa että Raha-asiaiministeriö sitä pitää tarpeellisena,
antamasta summittaisia tietoja Pietarin konttorissa tapahtu-
neista erilaatuisista liiketoimista, vaikka kysymys tästä näytti
olevan jätettävä sillensä, siksi kun Pankin hallituksen paraikaa
käsiteltävänä oleva ehdotus konttorin lakkauttamisesta on eh-
ditty ratkaista.

Puheena olevassa asiassa ei sittemmin ole ratkaisua ta-
pahtunut, ensinnäkään siitä syystä että Pietarin konttorin ole-
massaolo edellytettiin Valtiosäätyjen hyväksymissä Pankin uu-
sissa ohje- ja vuosirahansäännössä, jonka tähden päätös kont-
torin lakkauttamisesta olisi viivytännyt näiden vahvistamista.
Sittemmin ottivat Pankkivaltuusmiehet huomioon, että oli nos-
tettu kysymys Keisarikunnan Valtakunnanpankin haarakonttorin
perustamisesta tänne, jonka kysymyksen ratkaisu voi vaikuttaa
Pankkivaltuusmiesten päätökseen mitä Pietarin konttoriin tulee,
ja on kysymys Pietarin konttorin lakkauttamisesta tähän näh-
den katsottu edelleen oleva jätettävä ratkaisematta.

14 §.

Kirjelmässä Tammikuun 22 päivältä 1903 on Keisarilli-
sen Senaatin Valtiovaraintoimituskunta, ilmoittaen saaneensa
Senaatilta toimeksi laatia ehdotuksen armolliseksi esitykseksi
Suomenmaan Valtiosäädyille semmoisesta Suomen Pankille Hel-
mikuun 19 päivänä 1895 vahvistetun armollisen ohjesäännön
säännösten täydentämisestä, että Pankki oikeutettaisiin dis-
konttaamaan vekseleitä, joita ovat hyväksyneet Suomessa asu-
vat syntyperäiset venäläiset, jotka eivät ole Suuriruhtinaan-
maassa hengille kirjoitetut, pyytänyt Pankkivaltuusmiehiltä
lausuntoa ja ehdotusta asiasta; ja ovat Pankkivaltuusmiehet
tämän johdosta, sittekun Johtokunnan lausunto asiasta oli Val-
tuusmiehille saapunut, antaneet siitä sen lausunnon, mikä käy
selville Maaliskuun 20 päivänä 1903 tehdystä Valtuusmiesten
pöytäkirjasta.

15 §.

Keisarillisen Senaatin Valtiovaraintoimituskunnan ilmoi-
tettua kirjelmässä Kesäkuun 12 päivältä 1901 Pankkivaltuus-
miehille, että oli nostettu kysymys Keisarikunnan Valtakunnan-
pankin toiminnan ulottamisesta Suomeen perustamalla mainitun
pankin haarakonttori Helsinkiin ja Valtuusmiesten seuraavan
Elokuun 13 päivänä annettua pyydetyt lausuntonsa tämän
johdosta on Valtiovaraintoimituskunta kirjelmässä Lokakuun 6
päivältä 1902, lähettäen Valtuusmiehille erinäisiä asiakirjoja,
joista kävi tarkemmin selville kuinka laajaa pankkitoimintaa
mainittu haarakonttori tulisi harjoittamaan, pyytänyt Valtuus-

*Kysymys
Suomen Pan-
kin ohjesään-
nön muutta-
misesta.*

*Kysymys
Keisarikun-
nan Valtakun-
nannpan-
kin haara-
konttorin pe-
rustamisesta
Helsinkiin.*

miesten lausuntoa siitä, missä määrin pankkiliikkeen harjoittamista maassa koskevaa lainsäädäntöä olisi täydennettävä, ennenkuin mainittu haarakonttori voi alottaa toimintansa; ja ovat Pankkivaltuusmiehet tämän johdosta, Johtokunnan mieltä kuulusteltuaan, antaneet mainitussa suhteessa lausunnon sen mukaisesti kuin Marraskuun 25 päivänä viimeksi mainittuna vuonna tehty pöytäkirja tarkemmin osottaa.

16 §.

Lausunto kysymyksestä, joka koskee Venäjän kultarahan käyttämistä maksuvälineinä Suomessa. Kirjelmässä Lokakuun 3 päivältä 1902 on Keisarillisen Senaatin Valtiovarainoimituskunta pyytänyt Pankkivaltuusmiesten lausuntoa sen johdosta, että oli nostettu kysymys Venäjän kultarahan vastaanottamisesta yleisissä ja yksityisissä maksun suorituksissa Suomessa; ja on Johtokunnan mieltä tiedusteltua semmoinen lausunto annettu sen mukaisesti kuin Joulukuun 17 päivänä sanottuna vuonna tehty pöytäkirja tarkemmin osottaa.

17 §.

Vapaakirje-oikeuden hankkiminen Pankille. Sittenkun Johtokunta kirjelmässä Huhtikuun 10 päivältä 1901 esittämiensä syitten nojalla oli esittänyt ryhdyttäväksi sensuuntaiseen toimenpiteeseen, että Suomen Pankille, jolla Keisarillisen Senaatin Tammikuun 19 päivänä 1887 ja Lokakuun 23 päivänä 1889 antamien määräysten mukaisesti oli vakuutusvapaus postilaitoksen välityksellä kulkevista lähetyksistään siihen määrään, mikä vastasi niitä varoja, joita lääninrahastot Valtiovarastoon lähetettäväksi olivat vaihtaneet Pankin postilähetyksvekseleihin, mutta joka vastikään tapahtuneen Valtiovaraston kassojen ja tililaitoksen uudestijärjestämisen johdosta menettäisi sanotun edun, myönnettäisiin vakuutusvapaus kotimaassa kulkevista rahälähetyksistä, ovat Pankkivaltuusmiehet Huhtikuun 13 päivänä 1901 tehneet Keisarilliselle Senaatille esityksen puheena olevassa tarkoituksessa; ja on Senaatti sen johdosta seuraavan Toukokuun 9 päivänä suonut Suomen Pankille täydellisen vapaakirjeoikeuden.

18 §.

Tilanomistaja Oscar Finnen rahasto. Vuoden 1900 valtiopäivillä päättivät Valtiosäädyt, että se 20,000 markan suuruinen rahamäärä, jonka Tilanomistaja Oscar

Finne oli testamentannut apulisänä käytettäväksi vastaisen kansallismuseon talon rakentamiseen, oli samalla tavalla kuin Kamarineuvos Herman Rosenbergin rahasto Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaisena Suomen Pankin hoidettava, siihen asti kun lahjoitus voitaisiin tarkoitukseensa käyttää; ja ovat Pankkivaltuusmiehet tämän johdosta Huhtikuun 7 päivänä 1903 Johtokunnalle lähettämässään kirjelmässä määränneet, että puheena olevaa rahastoa, joka olisi nimitettävä »Tilanomistaja Oscar Finnen rahastoksi», oli hoidettava samanlaisten määräysten mukaan, mitä Pankkivaltuusmiehet aikaisemmin olivat Kamarineuvos Herman Rosenbergin rahastoon nähden antaneet, sekä että tilit mainitusta hallinnosta oli Pankissa toimitettavissa tarkastuksissa pidettävä asianomaisten tilintarkastajain saatavissa.

19 §.

Marraskuun 21 päivänä 1903 tapahtui Pankkivaltuusmiesten toimesta säätytalon otsikkaa varten valmistetun veistokuvateoksen paljastus; ja meneteltiin siinä niinkuin tilaisuudessa laadittu erityinen pöytäkirja tarkemmin osottaa.

20 §.

Elokuun 14 päivänä 1903 pidetyssä kokouksessa huomautti säätytalon taloudenhoitaja, Pormestari E. Öhman, joka oli tullut saapuville, että Valtiosäädyt olivat viime valtiopäivillä päättäneet, että säätytalo, joka oli sivelty kalkkivärillä, olisi paremmin säilykseen maalattava öljyvärillä. Arkkitehti Professori G. Nyström, jonka toimenä oli valvoa kaikkia säätytalon korjaustöitä, oli kuitenkin katsonut puheena olevan maalauksen käyvän sopivammin pänsä n. k. Keimin kivennäisvärillä, joka tarjoaisi melkoisia etuja öljyväriin verrattuna lisäämättä työn kustannuksia; ja antoivat Pankkivaltuusmiehet, katsoen Valtiosäätyjen edellä mainitun määräyksen tarkoittavan ainoastaan säätytalon maalaamista kestäväällä ja muutoin sopivalla värillä, suostumuksensa siihen että maalaukseen saataisiin käyttää edellä mainittua Professori Nyströmin puoltamaa väriä.

*Säätytalon
otsikkoryh-
män
paljastus.*

*Säätytalon
maalaami-
nen.*

21 §.

*Vajaus
pääkonttorin
Vaihtaja-
kasöörillä.*

Kirjoituksessa Pankkivaltuusmiehille Heinäkuun 17 päivä 1900 ilmoitti Pankinjohtokunta, että Pankin Vaihtajakasöörillä Rudolf Bruunilla saman kuukauden 14 päivänä oli tavattu vajaus, jonka määrä sittemmin asianmukaisesti toimitetun laskelman mukaan oli vahvistettu 40,120 markaksi 65 penniksi. Tämä vajaus, joka Bruunin antamien tietojen mukaan oli alkanut pääsiäisen aikaan mainittuna vuonna ja johtui osin laskunhairahduksista ja osin Bruunin tekemistä anastuksista, tuli sittemmin Heinäkuun 23 päivänä Kasööri Bruunin puolesta täysin korvatuksi. Syytteen nostamista varten Pankinjohtokunta kuitenkin ilmoitti asian Turun Hovioikeuden kanneviskaalille; ja pani mainittu viranomaisena Kasööri Bruunin syytteeseen Hovioikeudessa, joka Syyskuun 12 päivänä 1900 antamallaan päätöksellä katsoi toteen saatetuksi, että Bruun oli anastanut hänelle Pankin kasöörinä uskottuja varoja edellä mainitun määrän, jonka tähden Hovioikeus tuomitsi Bruunin vuodeksi kuritushuoneeseen sekä julisti hänet niin hyvin menettäneeksi kasöörinvirkansa Pankissa kuin viisi vuotta olemaan kelpaamaton maan palvelukseen käytettäväksi. Hovioikeuden päätöksestä Bruun valitti Keisarilliseen Senaattiin, joka päätöksellä Helmikuun 14 päivältä 1901, muuttaen Hovioikeuden päätöstä, julisti Bruunin menettäneeksi vaihtajakasöörin virkansa.

22 §.

*Toimen-
piteitä, jotka
koskevat
yksityisten
henkilöitten
ja Pankin
välejä.*

Vuosina 1900—1903 ovat Pankkivaltuusmiehet käsitelleet kaikkiaan 42 hakemusta, jotka ovat tarkoittaneet maksuajan pitennystä, akordia ja muita huojennuksia ja joista 3 tuli vuoden 1900, 17 vuoden 1901, 13 vuoden 1902 ja jäljellä olevat 9 vuoden 1903 osalle. Mainittuja asioita on käsitelty kokouksissa Tammikuun 10, Kesäkuun 19 ja Elokuun 8 päivänä 1900, Tammikuun 10 ja 19, Helmikuun 16, Maaliskuun 16 ja 23, Kesäkuun 14, Heinäkunn 5 ja 27, Elokuun 13, Syyskuun 7 ja 27, Marraskuun 16 ja Joulukuun 5 päivänä 1901, Tammikuun 8, Maaliskuun 3, 6 ja 17, Huhtikuun 19, Kesäkuun 18, Heinäkuun 29, Elokuun 23, Lokakuun 24 ja

Marraskuun 25 päivänä 1902 sekä Tammikuun 31, Huhtikuun 18, Toukokuun 21, Heinäkuun 23 ja Marraskuun 11 päivänä 1903.

23 §.

Pankinjohtokunnan esityksestä ovat Pankkivaltuusmiehet Joulukuun 31 päivänä 1900, Joulukuun 11 päivänä 1901 sekä Tammikuun 5 ja Joulukuun 30 päivänä määränneet, että erinäiset Pankin saamiset ovat, toiset kokonaan ja toiset joltakulta osaltaan, pidettävät epävarmoina. Sitä paitsi ovat Valtuusmiehet Tammikuun 7 päivänä 1901, Tammikuun 8 päivänä 1902 sekä Tammikuun 17 ja Joulukuun 30 päivänä 1903 suostuneet tileistä kokonaan poistamaan jotkut aikaisemmin epävarmoiksi julistetut saamiset.

Odotettavissa oleviin suurempiin tappioihin nähden suosituiivat Pankkivaltuusmiehet Helmikuun 12 päivänä 1901 Johtokunnan esittämän ehdotuksen mukaisesti siihen, että edellisen vuoden voitosta saataisiin vastedes epävarmoihin saamisiin luettavaksi taikka mahdollisesti tileistä poistettavaksi erottaa likimäärin 750,000 markkaa; ja siirrettiin sittemmin Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 31 päivänä 1901 tekemän päätöksen mukaan koko tämä rahamäärä Pankin erinäisten epävarmojen saamisten tiliin.

24 §.

Syystä että liikkeen lisääntyessä tarpeellisen tilan puute Pankin aikaisemmin käyttämässä pankintalon huoneustossa oli käynyt tuntuvaksi, mutta lisää tilaa oli Pankille saatavissa ainoastaan sen kautta, että Suomen Valtiokonttorin käytettävänä olevat, pankintalon alakerroksessa sijaitsevat huoneet yhdistettäisiin pankkihuoneistoon, tekivät Pankkivaltuusmiehet, niinkuin myös mainitaan Valtuusmiesten viimeksi Pankkivaliokunnalle antamassa kertomuksessa, Marraskuun 6 päivänä 1897 Keisarilliselle Majesteetille alamaisen esityksen, että Valtiokonttorin käyttämä huoneusto luovutettaisiin Pankin tarpeisiin.

Tämän johdosta ilmoitettiin pankinhallitukselle sittemmin, että hallitus on ryhtynyt toimenpiteihin pankintalossa olevan Valtiokonttorin huoneiston tyhjentämiseksi keväällä 1900; ja

*Saamisten
tileistöpoisto
ja epävarmo-
ihin siirtä-
minen.*

*Pankintalon
uudestiraken-
taminen ja
uudestisisus-
taminen.*

laaditutti Johtokunta tämän jälkeen Arkkitehdillä Professori Gustaf Nyströmillä valmistelevan ehdotuksen pankkitaloon tehtäväksi muutokseksi siinä tarkoituksessa, että erinäiset pankkitoiminnassa tarpeelliset huoneistot saataisiin sopivimmin sijoitetuiksi, ynnä kustannusarvion, jotka ehdotukset Pankkivaltuusmiehet sittemmin kirjelmän kera Helmikuun 22 päivältä 1900 lähettivät Pankkivaltiokunnan tutkittavaksi.

Valtiosäätyjen kirjelmässä Toukokuun 26 päivältä 1900 ilmoitettiin sittemmin Pankkivaltuusmiehille, että Valtiosäädyt olivat nähneet hyväksi antaa pankinhallituksen toimeksi niin hyvin pääasiallisesti yhtäpitävästi edellä kerrotun ehdotuksen kanssa laadituttua lopulliset piirustukset ja kustannusarvion pankkitalon uudestirakentamista varten, johon tarkoitukseen oli osotettu enintään 280,000 markan määräraha, kuin myös sopivaan aikaan teettää työn joko yhteen jaksoon taikka vähitellen tarpeen mukaan, mikäli kulloinkin edullisimmaksi havaittaisiin.

Pankkivaltuusmiesten Syyskuun 17 päivänä 1900 tekemän päätöksen mukaan annettiin Professori Nyströmin toimeksi laatia lopulliset piirustukset ja kustannusarvio pankkitalon uudestirakentamista varten, jossa suhteessa oli vaarinoitettava, että olisi erittäin mainittava niiden töiden kustannukset, jotka voitaisiin toisistaan riippumatta teettää eri aikoina. Heinäkuun 27 päivänä 1901 esitettiin Pankkivaltuusmiehille piirustusluonnos pankkitalon alakerroksessa olevan, Valtiokonttorin aikaisemmin käyttämän huoneiston uudestirakentamista varten, jonka luonnoksen Valtuusmiehet muutamilla pienillä muutoksilla hyväksyivät; ja sai Johtokunta toimekseen tämän mukaisesti teettää täydelliset piirustukset puheena olevia töitä varten, jonka ohessa niiden kustantamiseksi asetettiin Johtokunnan käytettäväksi enintään 60,000 markan määräraha. Tätä määrärahaa lisättiin Pankkivaltuusmiesten Elokuun 31 päivänä 1901 tekemän päätöksen mukaisesti 8,314 markalla 50 pennillä, josta määrästä 3,142 markkaa olisi edellä mainittuun 60,000 markan määrärahaan sisältyvän 7,858 markan suuruisen erän kera käytettävä ilmanvaihtolaitoksen ja lämpöjohton muutostöihin, joiden kustannukset oli Valtuusmiesten hyväksymässä lopullisessa ehdotuksessa arvioitu nousevan kaikkiaan

18,000 markkaan, jota paitsi ison porrashuoneen ikkunan laajentamisen arvioitiin maksavan 3,600 markkaa ja erinäiset alkuperäisessä ehdotuksessa tarpeellisiksi huomatu pienemmät muutokset aiheuttivat lisäkustannuksia yhteensä 1,572 markkaa 50 penniä. Samalla päätettiin Professori Nyströmin ehdotuksesta, että pankkitalon yläkerroksen eteläosassa olevissa huoneissa tehtävät muutokset olisi, tarpeettomien häiriöitten ja siitä johtuvien kustannusten välttämiseksi, toimitettava samassa yhteydessä kuin näiden huoneitten alla olevan, Valtiokonttorin aikaisemmin käyttämän huoneiston muutostyöt; ja myönnettiin tähän tarkoitukseen 15,230 markan määräraha.

Professori Nyströmin ehdotuksesta päätettiin Marraskuun 11 päivänä 1901 paremman ilmanvaihdon aikaansaamiseksi vaihtokassoihin ja tuuletusilman lämmityksen järjestelyn helpottamiseksi sekä samalla polttopuiden kulutuksen vähentämiseksi tehdä lämmitys- ja ilmanvaihtolaitoksen suunnitelmaan erinäisiä muutoksia, joista arvion mukaan aiheutuisi lisäkustannuksia tähän tarkoitukseen aikaisemmin osotettujen 18,000 markan lisäksi 3,050 markkaa.

Samassa yhteydessä kuin pankkitalossa oleva, Valtiokonttorin aikaisemmin käyttämä huoneisto uudestirakennettiin, on tähänkin pankkitalon osaan laitettu sähkövalaistus; ja myönnettiin tähän tarkoitukseen Tammikuun 20 päivänä 1902 erityinen 2,516 markan määräraha.

Sittekin edellä kerrottu rakennustyö oli suoritettu ja sen yhteydessä pankkitalon yläkerroksen eteläosassa sijaitseissa huoneissa muutokset tehty, katsottiin erinäisistä Huhtikuun 19 päivänä 1902 tehdyssä pöytäkirjassa tarkemmin mainituista syistä suotavaksi panna päätetty pankkitalon uudestirakentaminen kokonaisuudessaan hetimiten toimeen ja myönnettiin sentähden viimeksi mainittuna päivänä tähän tarkoitukseen 155,700 markan määräraha.

Sittemmin on Syyskuun 27 päivänä, Johtokunnan esityksestä, pöytäin ja kassa-aitausten hankkimiseksi toimitushuoneeseen sekä erinäisen muun kaluston ostoon pankkitalon tarpeiksi osotettu 8,000 markkaa.

Pankkitalon uudestirakentaminen, joka on aiheuttanut kustannuksia kaikkiaan 216,593 markkaa 76 penniä, päättyi Tam-

mikuun alkupuolella 1903. Pankintaloon tarkoitettua tresooriosastoa ei kuitenkaan toistaiseksi ole valmistettu.

25 §.

Konttorihuoneistoja koskevat toimenpiteet.
1) Pori.

Johtokunnan huomautettua Pankkivaltuusmiehille, että Porin konttorin huoneistoa koskeva vuokrasopimus lakkaa Kesäkuun 1 päivänä 1903, josta lähtien huoneiston vuokra, joka siihen asti oli ollut 2.000 markkaa vuodessa, tulisi kohoamaan 3,300 markkaan, sekä että porilainen kauppias G. E. Ramberg, joka aikoi rakennuttaa kivitalon kaupunkiin, oli ilmoittanut olevansa halukas siihen laittamaan ajanmukaisen huoneiston konttoria varten sekä piharakennukseen asunnon konttorin vahtimestarille, ovat Pankkivaltuusmiehet Helmikuun 26 päivänä 1902 valtuuttaneet Johtokunnan tekemään Kauppias Rambergin kanssa sopimuksen huoneiston vuokraamisesta konttoria varten 10 vuoden ajaksi 3,500 markan vuosivuokraa vastaan sekä sillä ehdolla, että holvin sisustamisessa noudatetaan niitä määräyksiä, joita Johtokunta mahdollisesti näkee tarpeelliseksi antaa. Sen johdosta että konttori kohdakkoin tulisi muutettavaksi uuteen huoneistoon, myönsivät Pankkivaltuusmiehet sittemmin Helmikuun 14 päivänä 1903 3,500 markan suuruisen määrärahan uusien huonekalujen hankkimiseksi konttorihuoneistoon ja sähkövalaistuksen laittamiseksi siihen sekä sen varustamiseksi linoleumimatoilla; ja saataisiin tähän tarkoitukseen myös käyttää ne 500 markkaa, mitkä arvioitiin kertyvän vanhojen huonekalujen myymisestä.

2) Joensuu.

Kun Joensuun konttorin huoneistoon tunkeusi kylmää ja vetoa siitä käytävästä, joka toimitushuoneesta välittömästi vie siihen lämmittämättömään ulkorakennukseen, jossa kassaholvi sijaitsee, on Johtokunta ryhtynyt toimenpiteihin ehdotuksen laatimiseksi holvin uudestirakentamista varten, jonka ehdotuksen mukaan holvin lattia kohotettaisiin konttorihuoneiston lattian tasalle ja holvia kävisi lämmittäminen sen ulkopuolelle asetetulla rautauunilla, jonka ohessa holvia samalla asianmukaisesti lujitettaisiin sisäänmurtaamisen estämiseksi; ja asettivat Pankkivaltuusmiehet Marraskuun 11 päivänä 1901 mainittuja töitä varten Johtokunnan käytettäväksi Pankin varoista 7,000 markan suuruisen määrärahan sillä ehdolla, että kont-

torihuoneistoa koskeva vuokrasopimus saataisiin pitentää Kesäkuun 1 päivään 1912. Uusien huonekalujen hankkimiseksi konttorin toimitushuoneistoon myönnettiin Johtokunnan esityksestä Joulukuun 3 päivänä 1902 1,478 markan suuruisen määräraha siltä varalta että Johtokunta tarkemmin harkittuaan havaitsisi mainitun menoerän tarpeelliseksi.

Sittekun asianomaiset olivat päättäneet, että Jyväskylän 3) Jyväskylä. kaupunki oli syksystä 1902 lähtien valaistava sähkövalolla, suostuivat Pankkivaltuusmiehet Heinäkuun 29 päivänä samana vuonna Johtokunnan esitykseen, että myöskin Pankin sanotussa kaupungissa oleva konttori varustettaisiin semmoisella valaistuksella; ja myönnettiin siihen tarkoitukseen 500 markan määräraha.

Sittekun Kolleega Uno Vilhelm Telén oli toiminimeltä 4) Kuopio. Gust. Ranin'in perilliset ostanut Kuopion kaupungissa olevan talon N:o 63, johon taloon Suomen Pankin sikäläinen konttori oli sijoitettu, ovat Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan esityksestä Joulukuun 16 päivänä 1901 suostuneet siihen, että sanotun huoneiston vuokrasopimus, joka Kesäkuun 1 päivänä 1897 oli tehty 10 vuoden ajaksi ja 2,800 markan vuokraa vastaan, saadaan pitentää vieläkin 10 vuodeksi ja vuokramäärä sen ohessa Kesäkuun 1 päivästä 1907 korottaa 3,200 markkaan vuodessa. Mainitun sopimuksen yhteydessä myönnettiin kolleega Telénille ensimmäistä kiinnitystä vastaan mainittuun taloon Längmanin testamenttirahastosta 100,000 markan suuruisen laina käytettäväksi talon kauppahinnan lyhennykseksi. Tammikuun 17 päivänä 1903 myönsivät Pankkivaltuusmiehet luvan sähkövalaistuksen käytäntöön ottamiseen konttorin huoneistossa, ja oli valaistuslaitoksen ynnä tarpeellisen kaluston arvioitu tulevan maksamaan jonkun verran yli 450 markan.

Helmikuun 24 päivänä 1902 valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan tekemään Kauppaneuvos C. F. Pöndisen kanssa sopimuksen Pöndisen omistamassa kivitalossa sijaitsevan Mikkelin konttorin huoneiston vuokrasopimuksen uudistamisesta 10 vuodeksi lukien Kesäkuun 1 päivästä sanottuna vuonna samaa 2,000 markan vuosivuokraa vastaan, mikä aikaisemmin oli maksettu, mutta vapauttamalla Herra Pöndisen hänen aikaisemmasta velvollisuudestaan hankkia konttoria var-

5) Mikkelä.

ten polttopuut ja veden taikka myös pysyttämällä mainitun velvoituksen voimassa ja lisäämällä vuokramäärää 300 markalla.

6) Pietari.

Sittekun Valtiosihteerinviraston talossa sijaitsevaa Pietarin konttorin huoneistoa koskeva vuokrasopimus, joka oli tehty viideksi vuodeksi 1,000 ruplan vuosivuokraa vastaan, oli Toukokuun 14 päivänä 1900 lakannut, on sitä suostuttu pitentämään ainoastaan vuodeksi kerrallaan, ollen vuokra samalla korotettu 1,500 ruplaan; ja ovat Pankkivaltuusmiehet hyväksyneet mainitut ehdot. Sittemmin on sopimus jatkunut samoilla ehdoilla.

7) Sortavala.

Niinikään on Sortavalan konttorin huoneiston vuokrasopimus, joka konttori sijaitsee kaupungin omistamassa puutalossa, Pankkivaltuusmiesten Heinäkuun 3 päivänä 1900 tekemän päätöksen mukaisesti uusittu viideksi vuodeksi, luettuna saman kuun 1 päivästä, 1,500 markan vuosivuokraa vastaan, ollen kaupunki velvollinen toimittamaan tarpeelliseksi havaitut korjaukset. Sittekun Sortavalan Kunnallisneuvosmies J. O. Leander, joka aikoi kaupunkiin rakennuttaa kivitalon, myöhemmin oli tarjounut siihen laittamaan konttoria varten ajankumaisen huoneiston, joka käsittäisi toimitushuoneen, pankinkomisariuksen huoneen, kasöörinhuoneen, arkistohuoneen, eriholvit pää- ja käsikassaa varten, eteisen sekä piharakennuksessa vahtimestarin huoneiston, ovat Pankkivaltuusmiehet Maaliskuun 6 päivänä 1903 valtuuttaneet Johtokunnan tekemään Herra Leanderin kanssa sopimuksen mainitun huoneiston vuokraamisesta konttoria varten 2,400 markan vuosivuokraa vastaan, myöntyen samalla siihen, että herra Leanderille annetaan mainitun talon ensimmäistä kiinnitystä vastaan Längmanin testamenttirahaston varoista 80,000 markan laina.

8) Tampere.

Kun, niinkuin Pankkivaltuusmiesten Pankkivaliokunnalle viimeksi antamasta kertomuksesta näkyy, Tampereen konttori Kesäkuun 1 päivänä 1901 muutti toiseen huoneistoon, myönnettiin uuden huoneiston sisustamiseen ja kalustamiseen sekä sen varustamiseen sähkövalaistuksella Pankin varoista enintään 4,500 markan määräraha.

9) Oulu.

Johtokunnan esityksestä osottivat Pankkivaltuusmiehet Heinäkuun 17 päivänä 1900 Pankin Oulussa omistamassa talossa tarpeelliseksi havaitun pienenlaisen korjaustyön suoritta-

miseen 450 markan määrärahan. Oulun konttorin sittemmin Johtokunnan välityksellä tehtyä ehdotuksen sanotun talon korjaus- ja uudestirakennustöiksi, joiden pääasiallisimpana tarkoituksena oli poistaa erinäisiä rakennuksessa huomattuja puutteita ja vikoja, saattaa itse pankkihuoneisto ajanmukaisempaan ja jonkun verran siistimpään asuun, panna Kansallis-Osake-Pankin Kesäkuun 1 päivään asti 1901 tässä talossa käyttämä huoneisto kuntoon asunnon hankkimiseksi vahtimestarille ja muutoin saattaa huoneisto vuokrauskelpoiseen kuntoon sekä erinäisiä muutoksia tekemällä laittaa vahtimestarin entisestä asunnosta konttorin arkiston säilytyspaikka, ovat Pankkivaltuusmiehet Toukokuun 9 päivänä 1901 tähän tarkoitukseen myöntäneet enintään 7,000 markan määrärahan. Uusien huonekalujen hankkimiseksi konttoriin määrättiin sittemmin Heinäkuun 27 päivänä samana vuonna vieläkin 800 markkaa; ja ovat Valtuusmiehet, Johtokunnan ilmoitettua että edellä mainittujen kahden määrärahan lisäksi oli sattuneesta syystä käytetty 402 markkaa 93 penniä, Joulukuun 16 päivänä vasta mainittuna vuonna hyväksyneet viimeksi sanotun rahamäärän käyttämisen. Erinäisiin korjaustöihin, joita on ollut tarpeen puheena olevan talon yläkerroksen vuokralle antamiseksi Kesäkuun 1 päivästä 1902, ovat Pankkivaltuusmiehet Lokakuun 5 päivänä 1901 osottaneet varoja enintään 2,000 markkaa. Sitäpaitsi on, Pankkivaltuusmiesten Marraskuun 2 päivänä 1901 tekemän päätöksen mukaan, Johtokunnan käytettäväksi annettu 805 markkaa vieritorven laittamiseksi talosta Oulun kaupungin mainittuna vuonna rakennuttamaan lokaviemärijohtoon. Erinäisten piennempien korjausten toimittamista varten puheena olevassa talossa on Toukokuun 2 päivänä 1903 lisäksi myönnetty enintään 600 markkaa; ja on Lokakuun 10 päivänä samana vuonna sähkövalaistuksen laittamiseksi konttorihuoneistoon myönnetty 329 markkaa.

Viipurin konttorin ilmoitettua, että pankinkomisariuksen 10) Viipuri. työhuoneen kalustus oli vanha ja puutteellinen, ovat Pankkivaltuusmiehet, Johtokunnan esityksestä, Toukokuun 19 päivänä 1902 osottaneet 1,200 markkaa uusien huonekalujen hankkimiseksi sanottuun huoneeseen. Paremman ilmanvaihdon aikaansaamiseksi konttorihuoneistossa ovat Pankkivaltuusmiehet sit-

temmin Tammikuun 17 päivänä 1903 suostuneet siihen, että huoneistoon saadaan asettaa sähköllä käypä ilmanvaihtolaitos, jonka kustannus on arvioitu 200 markan vaiheille.

26 §.

*Ylimääräiset
apulaiset ja
palvelusmie-
histö.*

Pankinjohtokunnan esityksestä myönsivät Pankkivaltuusmiehet vuonna 1900 toistaiseksi ja siihen asti kun Valtiosääntöjen samana vuonna koossa olleilla valtiopäivillä Pankille hyväksymä uusi vuosirahansääntö oli saavuttanut armollisen ratkaisun ylimääräisten apulaisten ja palvelusmiehistön palkkaamiseen seuraavat määrärahat, nimittäin:

a) Syyskuun 17 päivänä 200 markkaa kuukaudessa lisäapulaisen asettamiseksi pääkonttorin vaihtokassaan setelien lajittelua varten sekä vahtimestarin asettamiseksi vaihtorahojen lukemista varten;

b) Syyskuun 28 päivänä 200 markkaa kuukaudessa konttoriapulaisen palkkaamiseksi Pietarin konttoriin Lokakuun 7 päivästä lähtien, jona päivänä samaan tarkoitukseen myönnetty apuraha Pankkivaltuusmiesten Lokakuun 5 päivänä 1899 tekemän päätöksen mukaan oli lakkaava;

c) Lokakuun 27 päivänä enintään 200 markkaa kuukaudessa palkkioksi sille ylimääräiselle virkamiehelle, joka Pankkivaltuusmiesten Toukokuun 6 päivänä 1899 tekemän päätöksen mukaan oli asetettu Turun konttoriin kasöörin vastuulla olemaan tälle apuna Suomen rahan vaihtamisessa;

d) Joulukuun 22 päivänä seuraavat niinkään aikaisemmin käytetyt ylimääräiset määrärahat ja palkkionlisäykset, nimittäin:

1:o) 100 ja 225 markan kuukausimäärärahat kasöörinapulaisten palkkaamiseksi Tampereen ja Viipurin konttoreihin;

2:o) pääkonttorin virkamiehistön lisäämiseksi myönnetyn 300 markan määrärahan;

3:o) 150 markan kuukausimäärärahan kolmannen kasöörinapulaisten ynnä vahtimestarinapulaisten palkkaamiseksi Turun konttoriin sekä 100 markan määrärahan kolmannen konttoriapulaisten asettamiseksi Viipurin konttoriin;

4:o) yhdelle Pankin vahtimestarille satunnaisten palkkioiden määrärahasta palkkionlisäystä 25 markkaa kuukaudessa, sekä

5:o) erinäisille Pankin Pietarin konttorissa toimiville virkaja palvelusmiehille tulevan palkkionlisäyksen, joka tekee 12 prosenttia mainittujen virkamiesten vakinaisesta vuosipalkasta.

Mainittuja määrärahoja käytettiin Elokuun 1 päivään 1901, jolloin Pankin uusi vuosirahansääntö tuli voimaan.

Pankkivaltuusmiesten Lokakuun 12 ja Marraskuun 23 päivänä 1901 tekemien päätösten mukaan myönnettiin Pankin vuosirahansääntöön pannusta määrärahasta pienempien haarakonttorien väliaikaisten apulaisten palkkaamiseksi kolme määrärahaa, kukin 900, 900 ja 600 markkaa konttoriapulaisten palkkaamiseksi Kotkan, Mikkelin ja Sortavalan konttoreihin. Sanottu toimenpide johtui siitä, että liikkeen lisääntyminen mainituissa konttoreissa oli pakottanut apulaisina käyttämään harjoittelijoita, jotka eivät olleet saaneet muuta korvausta kuin pienempiä palkkioita satunnaisten palkkioiden määrärahasta. Mainitut määrärahat myönnettiin Mikkelin ja Sortavalan konttoreja varten aluksi ainoastaan 1902 vuoden loppuun, mutta Joulukuun 23 päivänä viimeksi mainittuna vuonna suostuttiin siihen, että niitä saisi vatedeskin näihin tarkoituksiin käyttää.

Johtokunnan huomautettua Pankkivaltuusmiehille, että kasöörinapulaisten tarve oli käynyt Viipurin konttorissa tuntuvaaksi herkeämättä lisääntyneen työn johdosta ja erittäinkin sen epäkohdan korjaamiseksi, että suurin osa päivän kuluessa kertyvistä setelirahoista oli jätettävä konttorin vahtimestarin luettavaksi ja lajiteltavaksi kasöörin ehtimättä lukemista valvoa, myönsivät Pankkivaltuusmiehet Huhtikuun 25 päivänä 1903 1,200 markan vuosimäärärahan käytettäväksi sanotun vuoden Toukokuusta lähtien mainitun konttorin apulaiskasöörin palkkaamiseen ja hyväksyivät Valtuusmiehet sen ohessa, että vielä käyttämättä oleva 1,560 markan määrä menosääntöön otetusta määrärahasta sanotun konttorin konttori- ja kasöörinapulaisten varten varattaisiin jo asetetuille konttoriapulaistille luvatuksi ikälisäykseksi.

27 §.

Porin konttorin vahtimestarille Johan Eklindille, joka pyynnöstä oli saanut eron mainitusta toimestaan, ovat Pankkivaltuusmiehet Eklindin hakemuksesta Elokuun 23 päivänä 1902

Muita määrärahakysymyksiä.

1) Eläkkeitä.

myöntäneet vuotuisen 300 markan elinkautiseläkkeen, mikä vastaa puolta Eklindin nauttimaa vakinaista vuosipalkkaa.

Sittekun Suomen Pankin Viipurin konttorin Pankinkomisarius, Pankintirehtööri Karl Gottfrid Ramstén alamaisesta hakemuksestaan oli Maaliskuun 24 päivänä 1903 saanut Keisarilliselta Senaatilta eron edellä mainitusta toimestaan, ovat Pankkivaltuusmiehet saman kuukauden 30 päivänä, esiteltäessä Ramsténin hakemusta saada eläke loppuijäkseen, myöntäneet Ramsténille vuotuisen 6,000 markan elinkautiseläkkeen, joka vastaa koko sen palkan määrää, mikä hänellä pankinkomisariuksen virasta vuosirahansäännön mukaan oli.

Sortavalan konttorin Vahtimestarin Matti Pakkasen hakemuksesta ovat Pankkivaltuusmiehet Huhtikuun 18 päivänä 1903 myöntäneet Pakkaselle, joka samalla oli anonut eroa virastaan, vuotuisen 300 markan elinkautiseläkkeen, mikä vastaa puolta Pakkasen nauttimaa vakinaista vuosipalkkaa.

Sittekun Pankin pääkonttorin Ovenvartija ja lämmittäjä Anders Johannes Johansson Elokuussa 1903 oli kivuloisuuden tähden saanut virkaeron, myönsivät Pankkivaltuusmiehet saman kuukauden 14 päivänä Johanssonille vuotuisen 750 markan elinkautiseläkkeen, mikä vastaa kolmea neljännestä Johanssonin nauttimaa vakinaista vuosipalkkaa.

2) Tampereen ja Viipurin konttorien tarverahat. Sittekun Tampereen konttori oli Kesäkuun 1 päivänä 1901 entisestä kaksi huonetta ja kolme tulisijaa käsittävästä huoneistostaan muuttanut uuteen kahdeksan huonetta ja yhdeksän tulisijaa käsittävään huoneistoon sekä konttorihuoneiston valaistus- ja lämmityskustannukset tämän johdosta olivat lisääntyneet niin, että konttorin tarverahat, 1,000 markkaa vuodessa, olivat osottauneet riittämättömiksi, ovat Pankkivaltuusmiehet Syyskuun 11 päivänä 1902 suostuneet siihen, että mainitun konttorin varsinaisen tarverahamäärän lisäksi saadaan toistaiseksi käyttää enintään 500 markkaa vuodessa.

Syystä että Viipurin konttorin tarverahat, 1,800 markkaa vuodessa, olivat näyttäneet riittämättömiksi, ovat Pankkivaltuusmiehet Joulukuun 17 päivänä 1902 ja Joulukuun 30 päivänä 1903 suostuneet siihen, että sanotun konttorin tarverahain lisäksi saadaan mainittuina vuosina käyttää kumpaisenakin 900 ja 850 markkaa.

Vuosirahansääntöön otetusta määrärahasta virkaloman 3) Määräraha hankkimiseksi Pankin virka- ja palvelusmiehille on käytetty: virkalomaa varten. vuonna 1900 14,945 markkaa, 1901 15,778 markkaa 33 p. niä, 1902 16,612 markkaa 53 p. ja 1903 17,617 markkaa 53 p. Virkaloma-määrärahan käyttämistä koskevat päätökset tavataan pöytäkirjoissa, jotka on tehty Toukokuun 9 ja Joulukuun 14 päivänä 1900, Toukokuun 9 ja Lokakuun 26 päivänä 1901, Toukokuun 6 ja Syyskuun 11 päivänä 1902 sekä Toukokuun 2, Heinäkuun 23 ja Lokakuun 10 päivänä 1903.

Pankin vuosirahansääntöön pantua satunnaisten palkkioit- 4) Satunnais- ten määrärahaa on vuonna 1900 Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 14 päivänä samana vuonna tekemän päätöksen mukaan käytetty 13,490 markkaa. Sanottuja varoja, joita aikaisemmin oli ollut 15,000 markkaa ja joita oli käytetty Pankin virkamiesten lahjapalkkioiksi erityisestä innosta ja hyvin arvostelusta palveluksesta, on uuden vuosirahansäännön mukaan 3,000 markkaa ja käytetään ne satunnaisiksi apurahoiksi, kun erinäiset säälittävät asianhaarat siihen antavat aihetta. Sen tulojen vähenemisen korvaamiseksi, mikä mainitun muutoksen kautta kohtasi erittäinkin Pankin alempia virka- ja palvelusmiehiä, on näille uudessa vuosirahansäännössä annettu suurempi palkka, joka likimain vastaa sitä määrää, minkä he keskimäärin vuosittain ovat saaneet lahjapalkkioina satunnais- ten palkkioiden määrärahasta. Kun ei uusi vuosirahansääntö kuitenkaan, niinkuin tarkoitettu oli, astunut voimaan 1901 vuoden alusta vaan vasta Elokuun 1 päivästä samana vuonna ja Pankin virka- ja palvelusmiehillä siten olisi ollut vuoden seitsemänä ensimmäisenä kuukautena vähemmän tuloja kuin ennen, päättivät Pankkivaltuusmiehet Heinäkuun 27 päivänä sanottuna vuonna, Johtokunnan ehdotuksesta, silloin vielä entisessä määrässään käytettävänä olevasta satunnaisten palkkioitten määrärahasta antaa sanotuille virka- ja palvelusmiehille lahjapalkkioita yhteensä 7,805 markkaa, mikä vastasi likimain seitsemää kahdettatoistaosaa siitä, mitä asianomaiset vuotuisesti olivat keskimäärin saaneet lahjapalkkioina.

Satunnaisten palkkioitten määrärahasta on sittemmin, Johtokunnan ehdotuksesta, Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 19 päivänä 1901 tekemän päätöksen mukaan, annettu Pankin

kanslistille, Neiti Helmi Olsonille, jonka palkkaedut eivät ole uudessa vuosirahansäännössä lisääntyneet ja jota muutoin olisi kohdannut tulojen vähennys sen kautta että satunnaisten palkkioitten määrärahan käyttämistapaa oli muutettu, 150 markan lahjapalkkio niiden 100 markan lisäksi, mitkä neiti Olsoni oli saanut edellä mainitusta Heinäkuun 27 päivänä sanottuna vuonna myönnetystä määrärahasta. Sitten on Neiti Olsoni myöskin vuosina 1902 ja 1903 samasta syystä saanut 250 markan lahjapalkkion.

Muutoin on Pankkivaltuusmiesten Marraskuun 23 päivänä 1901 sekä Toukokuun 27 ja Joulukuun 19 päivänä 1903 tekemien päätöksien mukaan satunnaisten palkkioitten määrärahasta annettu:

200 markkaa apurahaksi Tampereen konttorin Vahtimestarin Viktor Salomon Andersson-vainajan leskelle, kun ei Andersson kuollessaan ollut jättänyt varoja jälkeensä;

200 markkaa Joensuun konttorin vahtimestarin Tahvo Tahvanaisen perheelle Tahvanaisen hautauksen kustantamiseksi;

300 markkaa lahjapalkkioksi konttoriapulaiselle Neiti Elin Hobinille, joka oltuaan pitemmän aikaa Pankin palveluksessa ja sinä aikana erittäin ansiokkaasti täytettyään tehtävänsä, 1903 vuoden lopussa erosi toimestaan Pankissa.

Sitä paitsi ovat Pietarin konttorin kaksi rahanlukijaa ja vahtimestari tavallisina lahjapalkkioina kunakin vuonna uudeksi vuodeksi ja pääsiäiseksi saaneet satunnaisten palkkioiden määrärahasta kumpaisessakin tilaisuudessa 125 ruplaa kaikki yhteensä.

28 §.

*Diskontto-
komiteat.*

Pankin maaseutukonttorien diskonttokomiteain jäseniksi ja näiden varajäseniksi valittiin vuodeksi 1900 Pankkivaltuusmiesten Marraskuun 2 päivänä 1899 tekemällä päätöksellä:

Porin konttoriin Kauppias Johan Ferdinand Lojander ja Piirilääkäri Ernst Schildt jäseniksi sekä Sijaiskonsuli Hugo Rosenlew ja Kihlakunnantuomari Laamanni Theodor Leopold Eck varajäseniksi;

Joensuun konttoriin Kauppaneuvos Frithiof Napoleon Nepenström ja Pormestari Kolleginasessori Johan Alfred Ny-

stén jäseniksi sekä Kauppias Isidor Parviainen ja Kihlakunnantuomari Laamanni Emil Frithiof Andersin varajäseniksi;

Jyväskylän konttoriin Hovineuvos Alfred Wilhelm von Zweygberg ja Apteekkari Frans Kiljander jäseniksi sekä Kruununnimismies Varatuomari Theodor Werner Lilius ja Lääketieteen ja Kirurgian Tohtori Valter Parviainen varajäseniksi;

Kotkan konttoriin Sijaiskonsuli Olaf Bülow ja Tullinhoitaja Evald Ferdinand Lundqvist jäseniksi sekä Konsuliasiamies Gabriel Wilhelm Cadenius ja Insinööri Frans Alfred Collin varajäseniksi;

Kuopion konttoriin Kunnallisneuvos Johan Niskanen ja Tuomiokapitulinsihteeri Karl August Herckman jäseniksi sekä Kauppias Carl Gustaf Grönholm ja Kruununvouti Kolleginasessori Herman Brunou varajäseniksi;

Mikkelin konttoriin Kauppias Carl Fredrik Pöndinen ja Lääninsihteeri Laamanni Carl Alfred Nordenstreng jäseniksi sekä Ratainsinööri Oskar Albert Orrman ja entinen Piirilääkäri Professori Herbert Gotthard Hällström varajäseniksi;

Nikolainkaupungin konttoriin Kauppaneuvos Carl Johan Hartman ja Hovioikeudennotaari Pormestari Hugo Albert Malmberg jäseniksi sekä Sijaiskonsuli Georg Bucht ja Pormestari Ivar Hasselblatt varajäseniksi;

Sortavalan konttoriin Kihlakunnantuomari Karl Gustaf Berg ja Hovineuvos Aleksander Nikolai Hoffman jäseniksi sekä Kunnallisraatimies Daniel Tiainen ja Kollega Taavi Lehtinen varajäseniksi;

Tampereen konttoriin Kunnallisneuvos Carl Wilhelm Åkerlund ja Apteekkari Thomas Clayhills jäseniksi sekä Kauppiat Gösta Sumelius ja Fabian Klingendahl varajäseniksi;

Oulun konttoriin Kunnallisormestari Johan Arthur Castrén ja Kauppias Fredrik Adolf Rieki jäseniksi sekä Tullinhoitaja Nikolai Adolf Forsström ja Oikeusraatimies Torsten Lundberg varajäseniksi;

Vuipurin konttoriin Kauppaneuvos Wilhelm Hackman ja Hovioikeudenneuvos Aleksander August Kumlin jäseniksi sekä Alikapteeni Carl August Ekström ja Rahatoimikamreeri Carl Erik Ahrenberg varajäseniksi; sekä

Turun konttoriin Kunnallisneuvos Hans Gustaf Hoffstedt ja Lääninsihteeri Laamanni Aksel Walfrid Rydman jäseniksi sekä Kauppiaat Magnus Dahlström ja C. W. Burmeister varajäseniksi.

Vuoden 1901 alussa perustetun Hämeenlinnan konttorin diskonttokomiteaan valittiin Tammikuun 7 päivänä sanottuna vuonna Lääninsihteeri Laamanni Knut Gustaf Mauritz Anthoni ja Insinööri Henrik Holmén jäseniksi sekä Apulaislääninsihteeri Richard Leonard Wigren ja Kauppias A. G. Skogster varajäseniksi.

Diskonttokomiteain edellä kerrotussa kokoonpanossa on niistä syistä kuin alempana lueteltuina päivinä tehdyissä Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjoissa mainitaan, sillä ajalla minkä tämä kertomus käsittää, tapahtunut seuraavat muutokset:

Porin konttoriin valittiin Joulukuun 8 päivänä 1900 diskonttokomitean jäseneksi Kauppias Lojanderin sijaan varajäsen Laamanni Eck sekä varajäseneksi viimeksi mainitun sijaan Kaupunginkamreeri Johan Leineberg. Sitten määrättiin Joulukuun 3 päivänä 1902 saman diskonttokomitean jäseneksi Piirilääkäri Schildtin sijan Pankinjohtaja Claës Gotthard von Rehausen;

Joensuun konttoriin valittiin Joulukuun 8 päivänä 1900 diskonttokomitean varajäseneksi Kruununvouti Otto Wilhelm Weckman Laamanni Andersinin sijaan, jonka ohessa Maaliskuun 29 päivänä 1901 sanotun vuoden alussa kuolleitten Pormestari Nysténin ja Kauppias Parviaisen sijaan valittiin jäseneksi Tuomari Hovioikeudenasessori August Johannes Zitting ja varajäseneksi Kauppias Wilhelm Hämäläinen. Sitten Syyskuun 17 päivänä 1903 vapautettiin Asessori Zitting ja Kruununvouti Weckman edellä mainituista toimista ja määrättiin Kauppias Hämäläinen sekä Kauppias Juho Pitko ja Oikeusraatimies Ernst Wilhelm Hällström olemaan Hämäläinen jäsenenä sekä Pitko ja Hällström varajäseninä puheena olevassa diskonttokomiteassa;

Jyväskylän konttoriin valittiin Heinäkuun 27 päivänä 1900 diskonttokomitean jäseneksi Tohtori Parviaisen sijaan Ratainsinööri Emil Candelin sekä Marraskuun 25 päivänä 1902 Nimituomari Liliuksen sijaan Prokuristi Hugo V. Parviainen;

Kotkan konttoriin määrättiin Huhtikuun 7 päivänä 1902 diskonttokomitean jäseneksi Tullinhoitaja Lundqvistin sijaan varajäsen Sijaiskonsuli Cadenius sekä varajäseneksi Kaupunginkamreeri Nimituomari Gösta Nordgren. Sijaiskonsuli Cadeniuksen sittemmin kuoltua valittiin Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 12 päivänä 1903 tekemän päätöksen mukaan puheena olevan diskonttokomitean jäseneksi Kaupunginkamreeri Nordgren sekä hänen sijaansa varajäseneksi Lääketieteenliseniaatti V. H. von Alftan;

Kuopion konttoriin valitsivat Pankkivaltuusmiehet Kesäkuun 13 päivänä 1900 diskonttokomitean jäseneksi Tuomiokapitulinsihteeri Herckmanin sijaan Pormestari Frans Oskar Möllerin. Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 8 päivänä samana vuonna tekemän päätöksen mukaan tuli Kruununvouti Karl Julius Collan puheena olevaan diskonttokomiteaan varajäseneksi Kruununvouti Brunoun sijaan;

Mikkelin konttoriin valittiin Joulukuun 12 päivänä 1903 Apulaislääninsihteeri I. Poppius ja Kapteeni V. Winter ensin mainittu diskonttokomitean jäseneksi Laamanni Nordenstrengin sijaan sekä Winter varajäseneksi Professori Hällströmin sijaan;

Sortavalan konttoriin tulivat Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 5 päivänä 1901 tekemän päätöksen mukaan Kunnallisraatimies Tiaisen ja Kolleega Lehtisen sijaan diskonttokomitean varajäseniksi Tullinhoitaja B. F. W. Staudinger ja Kauppias Wilhelm Sorvali. Sitten tuli Pankkivaltuusmiesten Marraskuun 25 päivänä 1902 tekemän päätöksen mukaan Tullinhoitaja Staudingerin sijaan varajäseneksi Nimituomari V. W. Alopæus;

Tampereen konttoriin tulivat Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 8 päivänä 1900 tekemän päätöksen mukaan varajäseniksi Kauppiaitten Sumeliuksen ja Klingendahlin sijaan Tehtailija Oskar Björkell ja Nimituomari Johannes Gummerus; ja tuli viimeksi mainitun sijaan sittemmin 1903 vuoden alusta Nimituomari Walter Björkstén;

Viipurin konttoriin tuli Pankkivaltuusmiesten Heinäkuun 27 päivänä 1900 tekemän päätöksen mukaan diskonttokomitean varajäseneksi Alikapteeni Ekström-vainajan sijaan Prokuristi Edvin Ekström. Sitten valittiin Syyskuun 8 päivänä sanot-

tuna vuonna varajäsen Kamreeri Ahrenberg ja Hovioikeudenasesori Egid William Elfvengren ensinmainittu diskonttokomitean jäseneksi Hovioikeudenneuvoksen, silloisen Senaattori Kumlinin sijaan sekä Elfvengren saman komitean varajäseneksi;

Turun konttoriin määrättiin Lokakuun 22 päivänä 1901 Kauppias Axel Michael Fredriksson diskonttokomitean jäseneksi Kauppias Burmeisterin sijaan. Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 12 päivänä 1903 tekemän päätöksen mukaan tuli samaan diskonttokomiteaan 1904 vuoden alusta Laamanni Rydmanin sijaan jäseneksi Tuomari Laamanni Oskar Julius Tammelin.

§ 29.

*Tirehtöörin-
virkoja kos-
kevat toimen-
piteet.*

Sittenkun ylimääräisellä palkkasäännöllä oleva Pankintirehtööri C. von Collan Pankkivaltuusmiehille antamassaan kirjoituksessa oli ilmoittanut aikovansa Ritariston ja Aatelin jäsenenä ottaa osaa 1900 vuoden valtiopäiviin sekä niin ollen tarvitsevansa virkavapautta Tammikuun 23 päivästä sanottuna vuonna valtiopäiväin loppuun, lähettivät Pankkivaltuusmiehet sanotun hakemuksen ynnä Tammikuun 20 päivänä 1900 laaditun kirjelmän Hänen Majesteetilleen Keisarille, jonka ohessa alamaisesti esitettiin, että Pankin Sihteeri J. Järnefelt määrättäisiin sinä aikana hoitamaan yhtä tirehtöörinvirkaa Pankissa.

Sen johdosta että Johtokunnan puheenjohtaja, Pankintirehtööri Th. Wegelius oli ilmoittanut, että hän, joka oli valittu Helsingin kaupungin edustajaksi viime valtiopäiville ja sen ohessa saanut toimekseen olla valiokunnan jäsenenä, oli estetty Helmikuun 5 päivästä 1900 valtiopäiväin loppuun hoitamasta virkaansa Pankinjohtokunnassa, tekivät Pankkivaltuusmiehet viimeksi mainitun kuukauden 3 päivänä asiasta alamaisen ilmoituksen Hänen Majesteetilleen Keisarille, sen ohessa esittäen että Pankin Ylikamreeri Hovineuvos C. R. Ignatius määrättäisiin sinä aikana, kun Pankintirehtööri Wegelius siten oli estettynä virkaansa hoitamasta, toimittamaan yhtä tirehtöörinvirkaa Pankissa.

Edellä mainittuihin alamaisiin esityksiin Keisarillinen Senaatti sittemmin suostui.

Muutoin on Pankintirehtööri Wegelius nauttinut virkavapautta kivuloisuuden perusteella Tammikuun 10 päivästä 1901 saman kuukauden 26 päivään, sitä seuraavan Helmikuun 5 päivästä kolme kuukautta, Syyskuun 16 päivästä 1901 kaksi kuukautta sekä yksityisiä asioita varten Toukokuun 20 päivästä 1902 kuukauden loppuun, Marraskuun 25 päivästä samana vuonna seuraavan Joulukuun 24 päivään sekä viimeksi mainitun kuukauden 27 päivästä kolme viikkoa. Näinä aikoina on Johtokunnan puheenjohtajan tointa hoitanut Pankintirehtööri Valtioneuvos Bergbom sekä yhtä tirehtöörinvirkaa Ylikamreeri Hovineuvos Ignatius, paitsi Tammikuun 10 ja 26 päivän välisenä aikana 1901, jolloin Johtokunnan lisäämistä ei havaittu tarpeelliseksi, sekä Toukokuun 20 päivästä 1902 saman kuukauden 31 päivään, jolloin Pankin Asiamies von Rehausen oli määrätty hoitamaan yhtä tirehtöörinvirkaa Pankissa.

Tehdystä hakemuksesta ovat Pankkivaltuusmiehet Toukokuun 9 päivänä 1901 myöntäneet Pankintirehtöörille Valtioneuvos Bergbomille kivuloisuuden tähden virkavapautta sanotun kuukauden loppuun. Sen ohessa valtuutettiin Johtokunta, siinä tapauksessa että Johtokunnassa olisi tarpeen lisätyövoimia, avukseen ottamaan Ylikamreerin Hovineuvos Ignatiuksen. Sittemmin ovat Pankkivaltuusmiehet taasen Elokuun 31 päivänä sanottuna vuonna samanlaisesta syystä myöntäneet Valtioneuvos Bergbomille virkavapautta Syyskuun 1 päivästä Lokakuun 15 päivään sekä määränneet Hovineuvos Ignatiuksen sinä aikana hoitamaan yhtä tirehtöörinvirkaa Pankissa. Valtioneuvos Bergbom kuoli kuitenkin jo yöllä vasten Syyskuun 5 päivää; ja ovat Pankkivaltuusmiehet tämän johdosta saman kuukauden 11 päivänä, pitentäen mainitun Hovineuvos Ignatiukselle annetun määräyksen kahdeksi kuukaudeksi viimeksi mainitusta päivästä luettuna, julistaneet lainopillisen tirehtöörinviran Pankissa avonaiseksi määrätyn ajan kuluessa haettavaksi. Sittemmin ovat Pankkivaltuusmiehet Marraskuun 7 päivänä usein mainittuna vuonna Keisarillisille Senaatille esittäneet, että Hovineuvos Ignatius edelleen, siksi kun puheena oleva virka oli uudelleen täytetty ja siihen nimitetty henkilö sen ottanut haltuunsa, määrättäisiin hoitamaan yhtä tirehtöörinvirkaa Pankissa; ja on Senaatti saman kuukauden 26 päivänä siihen suostunut